

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Alida Rašovská

**Historický přehled působení skauta ve vybrané lokalitě
města Olomouce**

Olomouc 2019

doc. PaedDr. Marcela Musilová Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně jen s pomocí zde uvedených zdrojů a literatury.

V Olomouci dne: 8. dubna 2019

Bc. Alida Rašovská

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce doc. PaedDr. Marcele Musilové, Ph.D., za odborné vedení, spolupráci, trpělivost a velmi cenné rady, které mi poskytovala v průběhu vypracování mé diplomové práce. Dále chci poděkovat své rodině a přátelům za jejich podporu při studiu.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Alida Rašovská
Katedra:	Pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Marcela Musilová Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Historický přehled působení skauta ve vybrané lokalitě města Olomouce
Název v angličtině:	History of the Boy Scouts in the selected area of the city of Olomouc
Anotace práce:	<p>Diplomová práce se zabývá historickým přehledem působení skauta ve vybrané lokalitě města Olomouce. Práce je založena na badatelské metodě výzkumníka. Kapitoly se zabývají vznikem a vývojem skautingu v Olomouci a rozebírají přínos skautingu pro volný čas dětí i mládeže.</p> <p>Dále se diplomová práce věnuje vzniku oddílu se současným názvem Poutníci a přehledem jejich činností po dobu dvaceti let.</p> <p>Práce popisuje tradiční aktivity oddílu během doby jeho činnosti.</p>
Klíčová slova:	Skaut, vlče, rover, oddíl, středisko, výprava, etapová hra
Anotace v angličtině:	<p>The diploma thesis deals with the historical overview of the scout in the selected area of the city of Olomouc.</p> <p>The work is based on the research method of the researcher.</p> <p>The chapters deal with the origin and evolution of scouting in Olomouc and discuss the benefits of scouting for leisure time for children and youth.</p> <p>Furthermore, the thesis deals with the creation of a scout troop with the current name Poutníci and overview of their activities for twenty years.</p> <p>The work describes the traditional activities of the troop during its activity.</p>

Klíčová slova v angličtině:	Scout, Cub Scout, Rover Scout, troop, Scout center, expedition, stage game
Přílohy vázané v práci:	0
Rozsah práce:	69 stran
Jazyk práce:	český jazyk

OBSAH

ÚVOD	6
1 VLV SKAUTINGU NA VOLNÝ ČAS A VOLNOČASOVOU PEDAGOGIKU	8
1.1 PRŮKOPNÍCI SKAUTINGU V ČESKU	11
2 ZAHÁJENÍ SKAUTSKÉ ČINNOSTI V OLOMOUCI	13
2.1 ROZVOJ SKAUTSKÉ ČINNOSTI V OLOMOUCI A JEJICH PŮSOBENÍ BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY.	16
2.2 POVÁLEČNÉ OBDOBÍ A POLITICKÝ ÚTLAK SKAUTINGU	17
3 SKAUTSKÝ ODDÍL POUTNÍCI.....	19
3.1 VLČE, SKAUT, ROVER A PRŮBĚŽNÉ HODNOCENÍ DRUŽIN	19
3.2 VZNIK ODDÍLU	20
3.3 PRVNÍ LETNÍ TÁBOR	22
3.4 NOVÝ ODDÍL A NOVÉ MÍSTO	24
3.5 ODDÍLOVÉ PLNĚNÍ POTAROPOLU	27
3.6 PRACOVNÍ VÝPRAVY A STAVEBNÍ TÁBORY TULÁKŮ	31
3.7 TÁBOROVÉ SLUŽBY	33
3.8 TÁBOROVÝ NÁVŠTĚVNÍ DEN A ODJEZDY	34
4 POUTNÍCI V LETECH 1986 - 1989	36
4.1 ODDÍLOVÉ VÝPRAVY	36
4.2 ODDÍLOVÉ SCHŮZKY V LETECH 1986- 1989	40
4.3 LETNÍ TÁBORY	42
5 POUTNÍCI JIŽ POD JUNÁKEM.....	44
5.1 VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ODDÍLU DEVADESÁTÝCH LET	44
6 POUTNÍCI V 21. STOLETÍ	56
7 VÝVOJ ODDÍLU Z POHLEDU VÝZNAMNÝCH BÝVALÝCH ČINOVNÍKŮ ODDÍLU	59
8 ETAPOVÁ HRA	61
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	66
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	68

ÚVOD

Téma, kterým se budu zabývat v diplomové práci, spadá do oblasti historie volnočasových aktivit a opírá se o badatelskou metodu. Budu zjišťovat, jak se vyvíjelo skautské hnutí od svého počátku v Olomouci a s ním související vývoj konkrétního skautského střediska ve vybrané lokalitě města Olomouce.

Hlavním cílem práce bude vytvořit ucelený přehled působení skautského oddílu ve vybrané lokalitě města Olomouce.

Dílčími cíli práce bude obecně vymezit poslání skautingu v rámci volnočasových aktivit a volnočasové pedagogiky a dále popsat vznik a vývoj skautingu v počátcích i ve významných historických bodech v Olomouci.

Skautské hnutí ovlivnilo výchovu celé řady generací mladých lidí v trávení jejich volného času. Proto jsem se rozhodla uspořádat získané informace z této oblasti v konkrétním skautském oddíle tak, aby poskytl přehled činností a výchovného působení ve volném čase.

Práce se bude opírat o dochované dokumenty a kroniky, informace získané od pamětníků a také z dostupné literatury. Celá práce bude mít badatelský charakter. Historické zkoumání nalézá odpovědi na neznámé souvislosti v určité době a vyhodnocuje jednání a činnost jednotlivců nebo skupin. Zdrojové dokumenty se člení na primární a sekundární. Primárními dokumenty budou informace (rozhovory) s přímými účastníky. Sekundární jsou v tomto případě kroniky jednotlivých oddílů. Pokusím se nalézt důležité události v životě skautského oddílu a také činnost některých členů, kteří se na něm významně podíleli.

Vznik skautského hnutí u nás je spojován s datem 1914, kdy A. B. Svojsík poskytl hnutí novou organizační formu založením spolku Junák český skaut, kdy nebyla politická situace v zemi příznivá. Zahájení skautského života v Olomouci se proto posouvá až na rok 1919, jímž se zabývá literatura vydaná Okresní radou Junáka v Olomouci. S významnou událostí, týkající se založení skautského oddílu v Olomouci, je spojeno jméno Josefa Friedla, kterého zaujaly zajímavé výchovné metody skautingu.

Hlavní výchovné prostředky se opíraly, zejména v počátcích, o oblasti tělovýchovy a přírodovědy. Základy českého skautingu vznikaly pod vedením Svojsíka, které vyústily v zásady junáctví a dodržují se dodnes. Skautské hnutí zaznamenalo velký rozmach v krátké době, mělo - a dodnes má, velký vliv na výchovu celé řady mladých lidí. Významně se podílelo na trávení volného času až do doby, kdy byla činnost skautů násilně ukončena

z politických důvodů. Přesto, že se skaut ocitl na několik desetiletí na černé listině, existovala vždy řada lidí, která, byť pod jiným názvem organizace, ale se stejnými zásadami a ideály, fungovala dále. Jakmile se politická situace v zemi změnila, dokázala se proto po roce 1990 okamžitě činnost konkrétních oddílů obnovit.

Pokud je možné zjistit, v čem tkví tajemství skautského hnutí, které dokáže přilákat takové množství dětí a mládeže do svých řad, tak to jistě je touha každého člověka po dobrodružství, zážitcích i volných pobytech v přírodě. Velmi cenná a nenahraditelná jsou také přátelství mezi členy oddílů, která přetrvávají po celý život.

1 VLIV SKAUTINGU NA VOLNÝ ČAS A VOLNOČASOVOU PEDAGOGIKU

Vymezení volného času

Pod pojmem volný čas je možné si představit čas, který nám byl dán, abychom se mohli věnovat svým zálibám a koníčkům. Bývá označován jako doba po splnění pracovních, studijních a rodinných a jiných povinností.¹ Volný čas a jeho trávení se ve 20. století výrazně vyvíjel, kdy díky industrializaci a technickému pokroku tato dříve velice vzácná komodita nabývala náhle zcela jiných významů. O úrovni společnosti dané země svědčí také to, kolik volného času mají její příslušníci. „Podle francouzského sociologa J. Dumazediera není základním kritériem hmotný blahobyt, nýbrž existence volného času jako říše svobodného rozhodování a konání.“² Svobodné rozhodování, jak naložit se svým volným časem poskytuje možnost rozvíjet svoje nadání, předpoklady a také poskytuje příležitost k naplnění potřeby společenského života a sebevzdělávání „Každá lidská činnost má své dějiny. Dějiny pedagogiky se zpravidla dělí na dějiny filozoficko–pedagogického myšlení a na dějiny výchovných a vzdělávacích institucí. Kam ale zařadit jakési spontánně vzniklé organizace, které sice měly velkou touhu vychovávat, ale fungovaly samy, dobrovolně, bezplatně a mimo oficiální instituce?“³

Historický vývoj trávení volného času

Byla to již jezuitská koncepce školství, které se pro svou kázeň a výsledný úspěch mohla pyšnit velkou oblibou. Jezuitské školství připravovalo své svěřence na vysoké školy, ale mělo širokou síť internátů, která se stále rozšiřovala. S tím byla spojena nutnost postarat se o celodenní a celotýdenní režim, časový i výchovný studentů bydlících na koleji. Volný čas byl většinou naplněn „modlitbou“ a účastí na bohoslužbách. Kromě těchto významných činností ve volného čase se stalo důležitým faktorem nejen jezuitské pedagogiky, ale i celého katolictví divadlo a hudba.⁴ Hudba a divadlo mělo umožnit veřejně prezentovat práci školy a žáků. I J. A. Komenský ve své knize Zákony školy dobře spořádané se zabývá tím, jak mají žáci a studenti trávit volný čas na internátě, jak bojovat proti zahálce a nudě. V 19. až 20. století se objevuje zcela nový a originální model výchovy ve volném čase, který propojil

¹ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. s. 274

² HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. s. 127

³ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 4

⁴ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 15

všechny psychologické a pedagogické znalosti a lásku k přírodě. Jejich představitelem se stal E. T. Seton. Svou lásku k přírodě vyznával ve své literatuře, která se stala námětem četby a inspirací k dobrodružným hrátkám mnohým skautům a skautkám po celé generace. Ze svých zkušeností, které získal při svém pobytu v přírodě a vzorů, pak čerpal pro své knihy a také dovedl vytvořit filozofii aktivity pozitivního přístupu k životu. Stal se autorem koncepce malých skupin, kterou převzali skauti i jiná hnutí. Hry podle Setona musely být zdarma, neměly by mít u účastníků vliv na snižování důstojnosti a nesměly škodit na těle a duchu. Hra měla rozvíjet fantazii.⁵

V současné době volný čas má být časem, o kterém si člověk může svobodně rozhodovat sám. U dětí a mládeže je to obdobné s tím rozdílem, že je nutné, aby naplňoval základní předpoklad umožňující zdravý vývoj jedince. Významné je dodržování určitého řádu tak, aby dítě pochopilo důležitost významu správného režimu dne. Také nutnost činnosti střídat tak, aby se prolínaly náročné činnosti s méně náročnými, prací a odpočinkem. Správné rozvržení dne a režim ulehčuje splnění činností. Je však nutné ve volném čase umět účinně regenerovat svoje síly a energii právě různými zájmy a koníčky.

Ve své podstatě se stal Skaut významným průkopníkem volnočasových aktivit a byli to právě významní čeští pedagogové, kteří jej u svých svěřenců prosazovali.

Viděli v něm zejména možnost rozvíjet tělesnou zdatnost dětí a mládeže, ale i výchovně působit a podporovat utváření jejich mravní vlastností a občanského citění.⁶

Zakladateli nového hnutí a spoluautoři Zákona junáctví ve své práci vycházeli a za cíl si brali takové zásady výchovy, které byly v souladu s cítěním národa a jeho tužeb „*Pokud šlo o výchovné prostředky mladého hnutí, je nutno přiznat, že většina z nich byla nová, měla víc než revoluční charakter, předběhla svoji dobu téměř o čtvrtstoletí a byla proto tehdejší šosáckou a měšťanskou společností tvrdě odmítána.*“⁷

Zvláště byla trnem v oku technická stránka hnutí, která vyžadovala získat pro pobyt v přírodě nutné znalosti a dovednosti. Jednalo se zejména o Svojsíkovy výchovné prostředky, tak typické pro české junáctví. Týkaly se celé řady znalostí o přírodě, schopnosti ovládat sekeru, dláto a další nářadí, získat dovedností v oblasti uzlování, mapování, dorozumívání,

⁵ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999.s. 43-45

⁶ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s..53-54

⁷ PLAJSNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992. s. 288

plížení, vaření, tak, aby byl schopen jedinec pobývat v přírodě a v případě potřeby poskytnout i první pomoc.

Pro každého to byl určitě nemalý úkol, jistě pak pro jeho další život dovednosti tolik potřebné a užitečné.

Skautské hnutí bylo schopno naplnit celou řadu oblastí přírodovědných, sportovních i společenských, tak o jeho významu pro vývoj trávení volného času u dětí a mládeže nelze pochybovat. Umožňovalo také jejich členům poskytnout osobní rozvoj, tolik potřebné utváření samostatnosti a také kontakt se svými vrstevníky.

Skauting na rozdíl od Sokola, který umožňoval také se rozvíjet na těle a duchu, poskytl možnost vyrazit do přírody a poznávat nové obzory a možnosti, což v uzavřených prostorách tělocvičen členové Sokola nemohli.

Skautské hnutí poskytovalo tak široké spektrum možností a vyžití, že se posléze stalo u jejich členů životním stylem i krédem a mělo a dodnes má vliv i na způsob myšlení a chování.

Vytvářely se v něm přátelství přetrvávající po celý život. Jejím účastníkům poskytuje možnost vyzkoušet si své schopnosti a dovednosti, poměřit je s ostatními členy, umožňuje rozvoj osobnosti, překonávání překážek i sebe sama.

K těmto i podobným cílům míří i zážitková pedagogika, která si bere za cíl prostřednictvím hry a s ním spojeného osobního prožitku překonávání překážek a někdy i sebe sama.

Je však důležité, aby vycházela z přitažlivého námětu a nabídla jejich účastníkům přiměřeně náročný úkol zaměřený individuálně nebo skupinově. Byl to právě český Junák, který předal ostatním zkušenost, jak zaujmout účastníky při plnění úkolů tím, že dal hrát „příběhování“.

Různé simulované situace umožní jedinci vyzkoušet, jaký dopad to má na něj i na ostatní a získá tak zkušenosti pro život „Především však přivádí k poznání sebe sama a svých dosud utajených schopností, odbourává nejrůznější bariéry a tak buduje psychickou odolnost, sebevědomí a sebedůvěru. Nabízí množství zpětných vazeb poznání svého místa v týmu.“⁸

⁸ HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. s. 127

Stejně tak je tomu ve skautingu, kde prostřednictvím her „*bojovek*“ a při dalším plnění úkolů a překonávání překážek si každý skaut získává vědomosti, dovednosti a sociální a jiné zkušenosti individuální i skupinové. Umožňuje každému z nich získávat sebevědomí. Je přípravou pro práci v týmu a společné plnění úkolů. Kdo se jednou stane skautem, přijímá určitou filozofii pro celý život.

„Ale rozšířené působení junáckých výchovných prostředků na děti a dospělé bylo jen jednou stránkou věci. Druhou daleko důležitější skutečností, že ani kteří překročili 18. rok věku a měli organizaci opustit, neodcházeli, nýbrž zůstávali ne-li aktivními členy oddílu (*jako rádcové, vůdcové, instruktoři*), *tedy aspoň v úzkém kontaktu s ním.*“⁹

Zda to bylo způsobeno silnými přátelskými vazbami mezi členy oddílů nebo morálním vlivem skautingu na její členy, se můžeme jen domnívat, ale je zřejmé, že výchovné působení a přístup k volnému času a celému životu to mělo značný.

Z hlediska výchovného působení ve volném čase poskytl skauting pedagogice volného času tolik potřebné zkušenosti pro vytvoření a naplnění výchovných cílů ve volném čase.

Volný čas musí vždy splňovat požadavky, které vychází z jeho dobrovolnosti, dostatečné motivace, zájmovosti, zajímavosti, citlivosti, seberealizace a sociálního kontaktu.

Vždy je nutné zjistit zpětnou vazbu u účastníků dané aktivity a provést kontrolu, zda obecné požadavky a výchovné cíle byly naplněny.

1.1 Průkopníci skautingu v Česku

Významné osobnosti

Pokud se počátků skautingu týče, prvními průkopníky v Česku, které je nutné zmínit, byl profesor František Smotlacha, PhDr., který viděl velkou příležitost přivést mladé lidi ke sportu a pohybu na zdravém vzduchu v přírodě. Z dalších významných osobností je nutné zmínit Maixnera, Pakostu a Seiferta, kteří pracovali profesionálně s berounskou mládeží.¹⁰ V neposlední řadě je to také J. A. Svojsík, který se na svém pobytu v Anglii seznámil se skautingem a po návratu domů se s vervou pustil do práce a o případných organizačních záležitostech jednal se zakladatelem skautingu v Anglii s generálem Baden - Powellem.

⁹ PLAJSNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992. s. 242

¹⁰ PLAJSNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992. s. 47

Poslední významnou osobností, kterou v souvislosti s počátky českého skautingu chci zmínit, je Ing. Fr. Hofmeister, který se se Svojsíkem podílel na vytváření hlavních skautských zásad v Čechách. Přídomek zakladatel byl ovšem přiřknut Svojsíkovi. „*Pro českou mládež bylo však důležité, že k nám skauting zaveden byl a že jí zkrášlil nejen dětství, ale i léta dospívání a ukázal cestu vzhůru pro další život*“¹¹ Poslání skautingu vycházelo z tehdejších požadavků na tělesnou výchovu. Bylo také součástí školní přípravy žáků a studentů v oblasti tělesné zdatnosti. Opíralo se nejen o základy sportovních činností, neboť vycházelo z tehdejších požadavků na tělesnou výchovu, ale zejména mělo mít výchovný aspekt, který se stal základem a výchovným prostředkem skautingu.

¹¹ PLAJNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992 s.. 50

2 ZAHÁJENÍ SKAUTSKÉ ČINNOSTI V OLOMOUCI

Položení základů skautingu na moravské Hané, v době, kdy mládež jen stěží mohla trávit volný čas podle svých představ, přineslo do zdejších končin postupně nejen pro děti i mládež velkou změnu v režimu dne, ale i možnost předávat si se svými vrstevníky tolik potřebné zkušenosti a zažívání pocitu sounáležitosti a možnosti být někým uznáván a přijímám.

Zvláště v období dětství a dospívání, kdy je tato potřeba o to více oceňovaná, o co se v určitém věku potřebuje mladý člověk někam zařadit a osvobodit se od své vlastní rodiny. *„Měl-li kdo trochu volného času, pak to byli studenti, jímž končovalo vyučováním ve 13 hodin a odpoledne mívali zpravidla volno a pak děti z dobře situovaných měšťanských a úřednických rodin.“*¹²

O to více a rychleji i v Olomouci zapustilo kořeny hnutí, které přinesl z Velké Británie A. B. Svojsík. „Po první světové válce se skauting stává vedle Sokola druhou nejuznávanější organizací, jejíž přínos je spatřován především ve výchově k samostatnosti, k životu, k přírodě, k ušlechtilému občanství.“¹³

Založení skauta v Olomouci

Rok 1912 byl důležitý pro rozvoj sportu v Olomouci a vytvoření významného Sportovního klubu (SK) Olomouc. Založení vzniklo z popudu studentského kroužku studentů českého gymnázia a reálky, kteří měli oblibu ve fotbale. Fotbal v té době nebyl příliš rozšířen a také neměl příliš velkou oblibu ani u učitelů i rodičů. Studentům se podařilo zainteresovat redaktora Josefa Friedla a s jeho pomocí i velkého příznivce sportu lékaře A. Kameníčka, ředitele České pojišťovny Václava Celnera a další podporovatele.¹⁴ Stanovy byly sepsány a Sportovní klub byl založen.

Pokud se zamyslíme nad obdobím, které událost založení skautingu v Olomouci předcházelo, což bylo poválečné období po první světové válce, dokážeme si určitě představit, proč se příchod skautského hnutí na Olomoucku o něco opozdilo *„Tento úspěšný začátek je spojen se jménem olomouckého novináře a sportovního činitele Josefa Friedla, jemuž se sluší*

¹² PLAJNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992 .s. 10-11

¹³ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 93

¹⁴ TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 6

hned v úvodu věnovat trochu pozornosti historii.“¹⁵ Původně rodák z Prahy, kde taktéž žil v době studentských let, byl tělem i duší sportovec a láska ke sportu ho neopustila ani po příchodu do Olomouce, kde jí nejen pěstoval sám, ale i předával svým svěřencům. Působil zejména jako člen prvního sportovního spolku v Olomouci. Kromě nemalých zásluh v oblasti sportu a jeho propagování na veřejnosti také prostřednictvím sportovních článků vydávaných v novinách se také zasloužil nemalou měrou na zřízení kluziště, plovárny a také fotbalového stadionu.¹⁶

Jistě byl také schopný manažer, který dokázal pro svou věc zaujmout i další olomoucké osobnosti, kteří mu byli v zřizování sportovních zařízení nápomocni.

Měl v úmyslu rozvíjet nejen tělesnou, ale i mravní stránku svých svěřenců a také chtěl rozvíjet i smysl pro „fair play“, a proto když při svém hledání narazil na zásady a výchovné metody skautingu, rozhodl se o nich dozvědět něco víc a pozval J. A. Svojsíka do Olomouce.

Návštěva velký ohlas nezaznamenala, přesto nezůstala bez výsledků. Skautský oddíl pod vedením Josefa Friedla byl v Olomouci založen.

Prostředí vyhovující pro sportovní činnost se v brzké době ukázalo jako ne příliš vhodné pro skauting.

Vzhledem k tomu, že i počet členů se neustále rozšiřoval, bylo nutné se zamýšlet nad náhradním řešením umístění.

Kromě Friedlova oddílu se založení dalšího oddílu pokusil i František Nepustil, tehdejší profesor České reálky. Členové oddílu byli jeho studenti.

Jeho snaha se minula účinkem, i když jisté zmínky o jejich činnosti existují, ale odchodem Františka Nepustila se rázem činnost oddílu a jeho existence ztrácí.¹⁷

Jinak tomu bylo u Friedlova oddílu, jehož nové místo působení bylo oznámeno a následně upraveno v prosinci 1919.

„Po majetkoprávní stránce fort patřil městu a městská rada olomoucká vyslovila souhlas pronájmem skautům na svém zasedání 19.3.1920.“¹⁸

¹⁵TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu.* Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 6

¹⁶ TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu.* Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s.6

¹⁷ TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu.* Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 8

Skauti tím získali nové a pro své účely vhodnější místo pro svoji základnu, kde se mohli jeho příznivci oddávat svým hrám i soutěžím. Bylo to místo velmi výhodné z hlediska umístění mimo rušný život města a díky svému rozmanitému terénu také možnost zajistit podmínky pro různé vyžití i pro chlapecké hry. Byl to výběr vsutku mistrovský, protože skautům zajistil kromě možnosti rozmanitých her také přístup k řece Moravě a příležitost dostat se v letních dnech k vodě a koupání.

Postupně se vytvářely další oddíly, které prostory fortu zaplnily a základny skautů se postupně rozšířily, proto se musely hledat nové možnosti pro setkávání a aktivity dalších oddílů.

Jednalo se ještě o skauty Baden Powella, kteří v roce 1919 přišli na fort. Nebylo totiž ničím zvláštní, že kromě Svojsíkova spolku Junák český svaz skautů, existovaly i jiné skautské organizace.¹⁹

Jistě tato skutečnost zajistila, že se skauti dostávali do povědomí lidí i o jejich pozitivním vlivu na trávení volného času dětí v rámci města Olomouce a šíření pozitivního ohlasu ke skautskému hnutí, což způsobilo, že zájem o něj neustále rostl.

Činnosti skautů

Kromě aktivit sportovních a tělesných probíhaly zde činnosti velmi rozmanitého charakteru, jako divadelní, pěvecké i doučovací. Velmi zajímavé bylo organizování různých odborných praktických kurzů, které byly obzvláště pro běžný život přínosné. Kromě nich se organizovaly také různé přednášky vědecké i jiné. Konaly se také cvičné tábory v okolí fortu a zejména v nedalekém Michalském výpadu.²⁰

Místní kultura v oblasti divadla v Olomouci byla ovlivněna rozhodnutím České správy města.

„Stálý soubor činohry byl rozpuštěn v krátké sezóně 1921(březen- červen)převládala pohostinská vystoupení brněnského německého divadla, jehož ředitel Rudolf Beer na jaře 1921 navíc převzal vedení německého divadla v Olomouci (a v Bratislavě).“²¹

¹⁸ TICHÁK, Milan. *Po stoách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 9

¹⁹ TICHÁK, Milan. *Po stoách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 9.

²⁰ TICHÁK, Milan. *Po stoách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994 s. 11

²¹ *Dějiny Olomouce*. 1. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2009. 2 sv. (629, 533 s.) s.189

Významnou událostí pro skauting v Olomouci bylo založení 1. dívčího skautského oddílu dne 8. ledna 1920. Průkopnicemi olomouckého dívčího oddílu se stala skupina děvčat z 1. a 2. třídy měšťanské školy nynější Tř. Spojenců, ke kterým se přidalo několik dívek z České reálky.²²

2.1 Rozvoj skautské činnosti v Olomouci a jejich působení během

2. světové války.

Postupně ohlasy na skautskou činnost zesilovaly a vedly k založení oddílu i na venkovské Hané a také podpořily vznik katolických oddílů. Blížilo se však období, které mělo být v budoucnu obtížné nejen pro skauty, ale pro celou zemi. Skautům však nebránilo pokračovat ve své dosavadní práci do poslední chvíle.

Sjednocení skautů

Snaha o spojení českých skautů a skautek bylo dovršeno na mimořádném valném sjezdu 10. a 11. prosince 1938. Vytvoření jednotného proudu českých skautů se již J. A. Svojsík nedožil.²³

Sjednocení skautů mělo mizivý dopad na práci a jejich oddílový život. Počty členů stále rostly a to přes všechny sílicí hrozby války. Skautské hnutí se ve všech kvalitativních i kvantitativních oblastech rozvíjelo a zažívalo pozitivní ohlas, i když vnější vlivy nebyly příliš pozitivní. Navíc končila v roce 1940 na fortu další desetiletá smlouva a pro její obnovu nebyla příhodná situace.

Působíště skautských oddílů z fortu se tedy rozptýlilo tam, kde se dalo. Netýkalo se to vodáckého oddílu, který se osamostatnil a postavil si v roce 1938 vlastní loděnici, o kterou díky okolnostem zatím nepřišli.²⁴

Zákaz skautské činnosti

I když skauti o své zázemí přišli, jejich dosavadní činnost pokračovala, byť zatížena všemožnými opatřeními příkazy a zákazy. Mezi tato opatření patřil zákaz používání krojů, skautských symbolů a názvosloví. Skautům přes tyto útlaky nic nebránilo k výjezdům na

²² TICHÁK, Milan. *Po stoách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994.s. 10- 11

²³ TICHÁK, Milan. *Po stoách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994.s. 31

²⁴ TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 39

prázdninové tábory, které nicméně nedopadly úspěšně. Na státní svátek 28. října 1940 byl osud Skautů završen příkazem o zrušení Junáka a Sdružení přátel Junáka. „*Výkonem tohoto nařízení pověřeno gestapo, které nařídilo zástupcům jednotlivých oddílů dostavit se 1. listopadu 1940 do jedné třídy české obchodní akademie a tam odevzdat veškerý majetek*“²⁵ Již se zpožděním se otevřela otázka branné výchovy, přijetím Zákona o obranné výchově ve školách i v spolcích. Školám bylo také doporučováno zařazovat do her vojenské hry polní, nebo instruování, jak se chovat při nehodách.²⁶

Skauti byli na tuto situaci nejlépe připraveni. Měli brannou výchovu už zahrnutou ve svých programech a byli schopni ji vést i jako instruktoři. I proto rostla jejich obliba ve společnosti.

Zákaz skautské činnosti neznemožnil jejím členům věřit tomu, že se brzy setkají v krojích a znovu obnoví svou práci. Pokud jim to situace dovolovala, jistě si nenechali ujít příležitost se sejít nebo spolu udržovat písemný kontakt. I když v Olomouci nepůsobilo přímo odbojové hnutí, přesto je olomouckým skautům připisována celá řádka hrdinských činů, která je nejednou stálo to nejcennější, co měli. Byly to právě mravní zásady vycházející z přesvědčení, že konají pouze službu vlasti.

2.2 Poválečné období a politický útlak skautingu

Hledání vhodných prostor

Po osvobození Olomouce skauti dlouho neváhali s obnovením své činnosti. Na své původní sídlo se již nevrátili a za své hrdinské činy a dobrou pověst získali od města budovu pozdějšího Slovanského domu. V porovnání s objektem fortu to bylo úplně něco jiného, ale jak se později zjistilo, velmi těsné a nevyhovující pro účely skautů. Za zmínku stojí oddíl Rázných Poveláků, který si zajistil své působiště na břehu Moravy v oblasti Nových Sadů, a tak vznikla dřevěná klubovna. Dalším místem, kam se uchýlili skauti, bylo přízemí domu naproti Armádního domu.²⁷

Navzdory velkému poválečnému nadšení skautských členů byl jejich počet opravdu výrazně oslaben. Obtíže spojené s obnovením běžného života si zanechaly své následky.

²⁵ TICHÁK, Milan. Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 39

²⁶ PLAJSNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992 s. 22

²⁷ TICHÁK, Milan. Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 44

Chyběly prostory i vedoucí a ti nejlepší odcházeli. Přes všechny snahy některých aktivnějších oddílů počty skautů a skautek klesaly. Bez zkušených vedoucích a instruktorů nemohl být zajištěn zajímavý program a také zde hrála roli konkurence jiné organizace, kterou byl v té době zejména Sokol. Někteří zapálení skauti se pustili do práce na tvorbě a šíření Svazu brannosti. Nebylo vzácností, kdy se oddíly stěhovaly a měnily svoje působišťe. Politická situace v zemi vyžadovala i organizaci Junák, Svaz skautů a skautek, aby projevili svůj postoj. „*Přistoupili na budovatelský program svazáků, pomáhali při žních, vysazovali na kolektivních brigádách lesní stromky. Vyhlásili tzv. Junáckou dvouletku, každý skaut měl Budovatelský průkaz Junáka, kde se zaznamenávaly odpracované hodiny pomocí republiky.*“²⁸

Skautské hnutí však nebylo v souladu s požadovanou jednotností a masovostí a také bylo v rozporu s politickými představami, které neumožňovalo příslušnost ve dvou oddílech.²⁹

Tentokráte byl Junák, Svaz skautů a skautek zrušen opět.

Období po roce 1945 přináší příznivcům skautů v Olomouci i celé zemi konec svobody, dobrodružství a radosti ze své činnosti. Vyskytovaly se případy, kdy pod záminkou jiného druhu činnosti se někteří odvážlivci scházeli, ale byla to věc velice nebezpečná a riziková. Pokud významní skautští představitelé neodešli do zahraničí, konaly se s nimi soudní procesy a byli většinou odsouzeni k dlouholetým trestům. Někteří skauti se dokonce snažili navázat činnost s Pionýrskou organizací, jenže byla to snaha značně naivní. Junák – Svaz skautů a skautek byl kromě jiných oblastí v mušce státní propagandistické kampaně a neměl tudíž žádnou šanci k další existenci.

Veřejné mínění bylo značně ovlivněno tiskem, literaturou, výstavními expozicemi, kde byl Junák prezentován jako nástroj kapitalismu a nepřítel státu. Pokus to byl sice nezanedbatelný, přesto se skautům podařilo svou činnost, alespoň na čas, po roce 1968 obnovit.³⁰

I tato malá jiskra naděje byla dostatečnou vzpruhou a zesílila naděje v myslích dřívějších členů a obdivovatelů skautingu a je důkazem jen toho, že organizace založená na kvalitních základech se jen tak zničit nedá.

²⁸ TICHÁK, Milan. Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 58

²⁹ PŘADKA, Milan. Kapitoly z dějin pedagogiky volného času. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 69

³⁰ TICHÁK, Milan. Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 73

3 SKAUTSKÝ ODDÍL POUTNÍCI

Jak se uvádí v kronice Poutníků, oddíl byl založen v roce 1981 pod pionýrským oddílem s názvem Tuláci. Oddíl musel plnit požadavky vyplývající z povinnosti členů organizace SSM.³¹ Z politických důvodů si nemohl oficiálně plnit skautský program, přesto oddíloví vedoucí skrytě se svými členy pracovali ve skautském duchu. Po vstupu do oddílu Poutníka všichni noví členové získali přezdívku, která je již provázela po celé působení v oddílu. Ve většině případů byla spojena s nějakou příhodou, která se udála během jeho první výpravy, nebo ji dotyčný získal z jiných důvodů.

„15. skautský oddíl Poutníci je jedním z tradičních a co se počtu členů týče jedním z největších skautských oddílů v Olomouci. V současné době má oddíl co do počtu kolem 60 aktivních členů, pro které připravuje jejich činnost 8 stálých členů vedení a bezpočet externistů z řad bývalých členů.“³² Rozdělení jsou podle zásad skautingu do oddílu vlčat, skautů a roverů, kteří mají společné i samostatné schůzky.

3.1 Vlče, skaut, rover a průběžné hodnocení družin

Již zakladatelé skautingu chápali, že požadavky na skauta musejí vycházet z možností mladého člověka a že se nároky na něj mohou zvyšovat postupně.

Na těchto základních rámcích je vytvořeno rozdělení členů oddílu, vycházející z výchovné koncepce, rozdělující je na vlčata, později na skauty a nakonec na rovery.

Vlče

Vlče je v oddíle sice nejmladším článkem oddílu, ale požadavky na něj jsou nemalé.

„*Malým chlapcům, kterým ještě není tolik let, aby mohli vstoupit ke skautům, se říká vlčata. Proč? Skauti jsou „staří vlci“, tak se jejich malým kamarádům říká vlčata*“.³³ I pro vlče jsou začátky a příchod do oddílu, kdy je zatím nezasvěceným nováčkem a musí vstřebávat vše nové, určitě úkol neskutný. Musí vzít za své některé zásady, bez kterých by se jen obtížně stal dobrým skautem. Pro někoho možná zásady nepochopitelné, ale o to víc vznešené a dnes skoro překonané. Mezi ně patří kromě jiných poslušnost, ochota dělat dobré

³¹ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 21. 10 1981 - 27. 3. 1983, Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

³² 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc [online] [cit.2018 -10-09]

³³ POWELL, Robert, Baden, *Vlče, skaut, rover*. 1.vyd. Liberec: Nakladatelství Skauting, 1993. s. 223

skutky, být užitečný a hrát poctivě hry. Je důležité, aby oddíl získal svého člena v raném věku, aby o to lépe mohl přijmout a osvojit si konkrétní pravidla a přijmout je za své.

Skaut

Skautem se stává ten člen oddílu, který dosáhne určitého věku. „*V angličtině znamená slovo skaut zvěd. Je to obvykle voják, kterého díky jeho bystrosti a odvaze vybrali, aby šel vpředu, vypátral, kde je nepřítel a o všem informoval svého velitele.*“³⁴ V podstatě by to měla být záruka toho, že zda se stane dotyčný skautem, přijímá celou řadu zásad a požadavků. Jako jsou zásady, heslo, slib a nezapomíná na vše, co si osvojil, coby vlče.

Rover

V poslední části svého života v oddíle se stává roverem. Rover se stejně jako skaut řídí skautským zákonem, naplňuje skautský život a předává zkušenosti a vychovává své nástupce v souladu se skautskými tradicemi. Jeho prvním bodem je, že skaut je pravdomluvný a o to víc tedy musí roverské slovo být zárukou pravdy. Kromě jiného je pomocníkem v oddíle, a proto pomáhá vlčatům a skautům v jejich úkolech.

Funkce oddílu

Každý oddíl má zvoleného svého družinového rádce, který dovede převzít veškerou odpovědnost za oddíl na sebe. Dokáže dobře vést družinu a umí i ostatní povzbuzovat.

Práce oddílu vychází z předpokladu, že jeho členové spolu spolupracují, pomáhají si a předávají navzájem zkušenosti. Měla by být naplněna i potřeba motivace členů oddílu při zdokonalování sebe sama i ostatních. To je také důvod, proč se členové oddílu rozdělují do jednotlivých družin, které jsou hodnocené bodováním. Hodnotí se průběžně každá hra, akce a jiné aktivity. Každý měsíc se jejich pořadí vyhodnocuje. Vyústěním celoroční práce oddílů se stává letní tábor, na kterém se vyhodnotí pořadí družin.

3.2 Vznik oddílu

Založení oddílu, jakkoli se může zdát zvláštní a příhodné pro skautské hnutí, se pojí s datem založení Československa, s 28. říjnem. Stal se jím rok 1981. Jeho zakladatelkou se stala Zezulka, která se na své práci podílela s vedoucím Havranem. Místem setkávání se

³⁴ POWELL, Robert, Baden, *Vlče, skaut, rover*. 1. vyd. Liberec: Nakladatelství Skauting, 1993. s.223

oddílu byla tehdejší třída ZŠ tř. Svornosti a jak to poměry té doby vyžadovaly, vystupovali pod názvem Pionýrský oddíl Tuláci³⁵.

Skautům bylo v té době dáváno za vinu, že negativně působí na SSM a také jiné činnosti. „*Vedle oné jednotnosti, masovosti a dobrovolnosti, oficiálně proklamované a po celou dobu nesmírně problematické se oficiálně ještě rádo hovořilo o zájmovosti.*“³⁶

Organizace pro volný čas

Situace byla přitom úplně jiná a zájmová činnost se rozvíjela v úplně jiných organizacích, jako tělovýchovných nebo také podobným včelařům nebo rybářům. Organizace, která zajišťovala sdružování dětí a mládeže vyžadovala schůze, školení a různé vyhodnocování a vlastně pro samotnou časovou náročnost zmíněných činností na vlastní aktivity jeho členové neměli čas a náladu.

I po tak dlouhé době, kdy byl Junák zapovězen, se stopa po něm neztratila a v myslích a životech lidí i když skrytě pokračovala dál. Proto se nemůžeme divit snahám některých odvážných jedinců, kteří pod záštitou pionýrských organizací zakládali oddíly, které byt' pod rouškou různých turistických oddílů, se snažili o naplňování skautských zásad u svých svěřenců.

Práce byla ztížena častými kontrolami a podmínkami plnění pionýrských povinností, aby tím vedoucí alespoň na oko splnili požadavky na ně kladené. Kromě pionýrské organizace se využívala k stejným účelům i ČSTV v rámci turistických oddílů a jistě i další jiné. Nebylo výjimkou, kdy pro menší nedostatky z pohledu kontroly byla činnost oddílu ukončena nebo tábor nepovolen. Podobné situace nemohly jejich organizátory odradit k dalším pokusům a byli nuceni se adaptovat a věřili, že to nebude trvat věčně. Vždyť možná již někteří si jinak než stávající stav fungování Junáka ani nepamatovali a nikdy se nemohli veřejně ke skautingu hlásit. „*V těchto kruzích si také nejlépe osvojili skautské heslo BUĎ PŘIPRAVEN! Věděli nejlíp co dělat, když se v listopadu roku 1989 čas opět nachýlil příznivým směrem*“.³⁷ Pokud se dalo mluvit o skautské práci, byla to práce velmi obtížná, protože úsilí, které mohlo být vynaloženo do plnění skautských úkolů a rozvoje jejich členů, se muselo dělit o úkoly zcela jiného a nepoutavého charakteru. Jak je uvedeno v kronice pionýrského oddílu Tuláků pionýrský oddíl Tuláci při ZŠ Tř. Svornosti v Olomouci s uličním

³⁵ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc[online] [cit.2018 -10-09]

³⁶ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s.93

³⁷ Milan. TICHÁK, *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s.92

ZO SSM č. 8 v Olomouci uzavřeli patronátní smlouvu. Smlouva obsahovala povinnosti ZO SSM pravidelně zapůjčovat pionýrskému oddílu klubovní místnost. Pomoc při zajišťování branných závodů a soutěží. Pomáhat pionýrskému oddílu při finančním zajišťování akcí.

Pionýrský oddíl Tuláci se zavázal k pravidelnému úklidu klubovní místnosti a také při obohacování členských schůzí programem³⁸

3.3 První letní tábor

Rok 1983 byl pro oddíl příznivý, protože se podařilo uspořádat první letní tábor ve Dzbelu, který byl nazván „Pod borovicí“ Vojačka 23. 10. přichází do vedení.³⁹

Události podzimu a zimy 1983

Taktéž kronika pionýrského oddílu Tuláci se zmiňuje o tom, že oddíl se v témže roce vydal na Macochu, Jívovou i Albrechtic. Výprava do Mladče byla také úspěšná pro jeho účastníky, kde museli absolvovat stezku odvahy, která vedla na Čertův most a vejít pod rouškou tmy do podzemí. Plni dojmů se další den vraceli domů. Zahájila se tradiční Vánoční schůzka, které nemohlo být odepřeno kouzlo napětí a očekávání něčeho zvláštního. Vedoucí ji vedli poutavě, ačkoli při Zmatené hře o zloději si všichni marně mohli lámat hlavu, jak příběh vyřešit. Proběhlo rozdávání dárků včetně toho nejlepšího, kterým byl obrovský ořechový dort s názvem „Tulákům k Vánocům“.⁴⁰

Kronika pionýrského oddílu Tuláci podává svědectví o tom, že se uspořádala také další výprava pod názvem „Zimní maraton“ na Ostružnou, kde vedoucí měli zajištěné ubytování v chatě vedle kostela. Díky této výhodné pozici byla nalezena velice rychle. Další den pod vedením Vojačky se družiny vypravily na výlet do Petříkova a také na plánovanou Slunečnou. Plán se nezdařil a nakonec se zmáčení vraceli na chatu v Ostružné.⁴¹ Další den už jen probíhalo balení, sušení věcí a loučení s pěkným horským prostředím. Na nádraží v Olomouci se výprava ukončila.

V tomtéž roce se zahájila a poprvé organizovala významná akce oddílů „Vítání jara“.

Každá akce oddílů byla zahájena a ukončena oddílovým pokřikem:

³⁸ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 21. 10 1981 - 27. 3. 1983, Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

³⁹ Historie oddílu/ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc[online] [cit.2018 – 10- 09]

⁴⁰ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků 21. 10 1981 - 27. 3. 1983 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁴¹ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7. 6.1985 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

„Pionýři, tuláci mají rádi legraci.

Nikoho se neleknou, nepřátelé hned zdrhnou.

Toulají se všichni rádi, s přírodou jsou kamarádi.

Vi, jak se mají v lese chovat, špatné lidi napravovat.“⁴²

Tuláci nepromarnili žádnou šanci, kdy se mohli dostat do přírody, a proto se také chopili i této příležitosti, kdy mohli lesům, do kterých často vyráželi za dobrodružstvím, pomoci tím, že se pustili do zakládání lesních školek. Pomáhat lesům se v této společnosti stalo oblíbenou činností.

Letní tábor

I zde se kronika pionýrského oddílu Tuláci zmiňuje o následujících událostech. Příští rok oddíl odjel na letní tábor na Slovensko. Pod názvem „U hrobu velké Inky“. Nevyzpytatelná byla Klobásova flétna, kterou by všichni jistě rádi někam schovali, aby jim každé ráno nerušila jejich sladký spánek. Tábor měl pestrý program, kde se pořádaly různé výlety kromě jiných na Sulovské skály. Několika jejich členům se podařilo také ztratit, proto, aby se mohli zase všichni úspěšně v kempu sejít, samozřejmě za pomoci Veřejné bezpečnosti. V ten samý den se Tulákům podařilo navštívit i Sulovský hrad a Roháč, jejíž zdolání odebralo všem veškerou energii. Unaveni rádi ulehali do svých spacáků, posilnění kaší poblíž lesa na místě, které si vybrali k noclehu. Po cestě zpět do výchozího tábora se ještě podařilo uskutečnit výlet na Lietavský hrad, i když zdolání jeho vrcholu vyžadovalo velké úsilí, ale přesto jim to stálo za to. Oddíl se stihl autobusem ještě přemístit do Rajčických Teplic. Do místa, které je známé tím, že poskytuje návštěvníkům ke koupání termální vodu, kterou si výletníci také užili. Návrat do táborové základny v Prenčíně byl úspěšný a veselý.⁴³

Uspořádání táborů v období, kdy mohla sdružovat děti a mládež jen jedna organizace, bylo výsledkem značných schopností a úsilí organizátorů. Zdali se to zdařilo díky menší obezřetnosti tehdejších představených, nebo díky skvělým schopnostem oddílových vedoucích, se můžeme pouze dohadovat. Zaručeně to byl značný úspěch pro všechny.

V životě oddílu se objevovali a vytráceli různí členové, jako byl jmenovaný Filozof, Klobása, odcházející a znovu se vracející Vojačka plnicí si vojenskou službu.⁴⁴

⁴² Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7. 6. 1985 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁴³ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7. 6. 1985 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁴⁴ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc[online] [cit. 2018- 10-09]

At' tak či onak, bytí oddílu a její činnost se vyvíjela a ubírala svým životem dále a bez přerušení. Jen neutuchající nadšení a odpovědnost vedení a organizování přitažlivého a zajímavého programu a naplnění času svěřenců umožnil, že si oddíl dokázal uchovat nádech skautingu a jeho poslání.

Tradiční a jiné výpravy

Kronika pionýrského oddílu Tuláci je svědectvím toho, že se oddíl v tomto roce vydal na výpravu na Helfštýn, kde po cestě vlakem smíchem a veselím všichni hýřili. Plnění hádanek a luštění tajenky nalezené na soše během cesty nedopadlo úspěšně, a proto i připravené poklady na hradě Helfštýně se i přesto podařilo díky umění improvizace vedoucích najít.⁴⁵ Podzimní dvoudenní pobyt do Hraběšického polesí s cílem cesty na chatu Julinku, která se stala útočištěm pro všechny účastníky po celý pobyt. Zpáteční cesta se zkracovala zpěvem a po příchodu do Malína se již jelo vlakem do Olomouce.

Výprava na Slunečnou ještě pod rouškou zimy se také velmi vydařila, protože po jejím zdolání umožnila oddílu zahájit další tradici, pravidelně se vydávat na slavnostní výlet oddílu. Podmínkou na její účasti bylo splnění různých úkolů a ověření znalostí a dovedností podle dané úrovně. Společně se pak vydali na Slunečnou, kde si mohli u slavnostního ohně odříkat slib a zazpívat oddílovou píseň.

Tábor v Polném

Poslední tábor se podařilo uspořádat oddílu Tuláci v roce 1985 v Polném a byl nazvaný „Čirikava.“⁴⁶ Štěstěna, jak se však ukázalo, byla vrtkavá i k Tulákům, a ve stejném roce jim ukázala svá záda. Tentokrátě tím, že se podařilo prokázat v činnosti oddílu prvky skautingu. Tak se jedna kapitola života oddílu uzavřela.

3.4 Nový oddíl a nové místo

Turistický oddíl (TOM 4107) „Poutníci“

Plán, který měl zkazit chuť v další činnosti zakladatelů Tuláků, se nezdařil, protože 4. září 1985 zakládá Zezulka, Filozof a Komárek na TJ Sigma turistický oddíl (TOM 4107) „Poutníci“ a místem setkávání se stává byt Zezulčina bratra, buňka TJ a jídelna TJ⁴⁷

⁴⁵ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7. 6. 1985

Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁴⁶ Historie oddílu/ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc [online] [cit. 2018 -10- 09]

⁴⁷ Historie oddílu/ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc [online] [cit. 2018 -10- 09]

Hledání nových členů

Podle kroniky pionýrského oddílu Tuláci byl rok 1984 významný, i když v negativním slova smyslu tím, že se počty členů výrazně snižovaly, proto se vedení usneslo, že uspořádá „Den otevřených dveří“, aby nové členy přilákalo. Obtížné bylo zvláště hledání vhodného a zábavného programu, který by přivedl nové oddílové kamarády. Hlavní náplní programu, na kterém se všichni shodli, byl Kosmický výcvik, Špaček, Ploutvoběh a Mimčosprint.

I zde kronika pionýrského oddílu Tuláci popisuje, jak jedna hra spočívala v tom, že si hráč musel vybrat do batohu ty nejdůležitější věci ke hře.

Soutěž probíhala kolem klubovny, u které se plnily speciální úkoly. Účast byla tak velká, že nakonec byli organizátoři rádi, že končí. Protože byla akce úspěšná, mnozí přislíbili, že přijdou na schůzku.

Oddíl získá řadu nováčků a tím bylo zajištěno rozdělení oddílu do čtyř pořádných družin. Z nichž dvě byly dívčí a dvě chlapecké. Předsednictví v oddíle přijala Klobása.

Z kroniky pionýrského oddílu Tuláci se dozvídáme, že oddíl posílen novými členy, nezahálel. Pravidelně se konaly oddílové schůzky. Hned na podzim uspořádal oddíl dvoudenní výpravu na Hostýnské vrchy, s cílem je celé projít. Významná se stala také hra „Kóta 534“ a úspěšná výprava do Štědrákovy Lhoty. Důkazem toho, že se museli nově příchozí členové činit, byla akce „Zasvěcovací stezka“, která vyžadovala splnění několika bodů, k nimž patřila 80% účast na oddílových akcích, kamarádský přístup k ostatním, vedení zápisníku, výroba užitečného předmětu pro oddíl, zvládání morseovky a 6 uzlů, rozeznávání 10 stromů, bylin a stop zvířete, znalost určení azimutu, orientace v mapě a také pořízení pracovní pionýrské košile.⁴⁸

Tyto zmíněné požadavky na členy oddílu patří mezi nutné naplňování povinností členů oddílu dodnes.

Kronika pionýrského oddílu Tuláci poskytla také informace o tom, že tak jako celou společnost ovlivňovalo roční období a s ním spojené tradice, které se předávají z generace na generaci i oddíl ve své činnosti byl těmito tradicemi ovlivněn a zahájil tradiční předvánoční akci „Zdobení vánočního stromku“ tím, že se ráno na Štědrý den oddíl setkal na zastávce autobusu hlavního nádraží a vydal směr Svatý Kopeček, aby v lese nastrojili zvířatům

⁴⁸ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7.6. 1985
Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

stroměček dobrotami, v podobě jablíček kaštanů a mrkví. Obveseleni vzájemnou společností a procházkou se poté, co si popřáli hezké Vánoce, vraceli do svých domovů.⁴⁹

V roce 1986 se potýká oddíl se změnou ve vedení, protože Filosof a Komárek se rozhodli k odchodu. Na pomoc přichází jiná posila. Vedoucími jsou tedy Zezulka, Klobása a Bobr.⁵⁰

Kronika pionýrského oddílu Tuláci podává svědectví o tom, že oddíl se vydává na výpravu do Hrubé vody. Odjezd se uskutečnil, jako tomu bylo s řadou jiných výprav z hlavního nádraží v Olomouci. Po ověření správnosti vlaku Klobásou, Bobrem a Jojem nastoupili do svého vlaku. S očekáváním něčeho hezkého si cestu krátili zpěvem, kterým oddíl bavil celý vlak. U chaty se rozdělili do vědeckých týmů a začalo plnění úkolů.

Turisticky - branný závod

Ve chvílích volna došlo i k trénování Turisticky – branného závodu, který zahrnoval šplh, střelbu ze vzduchovky a hod granátem. Tréninky, jak se později ukázalo, velice zúročily. Obědovou pauzu však přerušil příchod vedoucí, která pár členů výpravy vyslala v určitou večerní hodinu podle azimutu na určené místo. Ti se podle instrukcí vedoucího vydali podél řeky cestou, necestou dál. Výzvědná akce dopadla dobře a všichni se i pod rouškou tmy, značně unavení šťastně našli s ostatními, kteří asi něco podobného také zažili a rádi se vraceli do své chaty a ulehali k spánku.⁵¹

Tatáž kronika pionýrského oddílu Tuláci se věnuje úspěšné a zcela odlišné akci od těch, které běžně při svých schůzkách zažívali členové oddílu Tuláků. Pro většinu se stala nevídanou návštěva Hvězdárny, zvláště pro ty, kteří patřili k obdivovatelům nočních hvězd a vesmíru. Následovala výprava s přespáním na Pustevnách, nazvaná „Výprava pana Rintintina do země Beskydského slunce“, která rozdělila účastníky výpravy na ty, kteří ovládali jízdu na lyžích a ty kteří byli nuceni se brodit po vystoupení z autobusu v hlubokém sněhu.

To nikoho neodradilo, aby se vydal na expedici Radhošť, posilnění hutnou zelnou polévkou se vraceli na chatu a přitom hráli hry v souladu s názvem výpravy.⁵² I dále kronika pionýrského oddílu vypovídá o tom, že se oddíl vydal opět s některými houževnatými členy

⁴⁹ , Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc, 19. 3. 1983- 7.6. 1985

⁵⁰ Historie oddílu/ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc [online] [cit.2018 -10-09]

⁵¹ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc, 19. 3. 1983- 7.6. 1985

⁵² Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7.6. 1985 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

během dalších týdnů i do Velkých Losin, kde si kromě her a zábavy užili vzájemnou společnost, napětí i pracovní úkoly spojené s vařením, zajištěním dřeva, závěrečným úklidem a balením.

Význam letního tábora

I v tomto roce se konal letní tábor, který dle zvyklostí vyústil v celoroční družinovou práci v etapové hře „Dobytí severního pólu“ a jeho místem se stala Jívová.⁵³

Vedoucí oddílu ke své práci přistupovali, tak, aby při přípravě programu tábor splňoval nejen přitažlivý obsah, ale také aby byl ve shodě se skautským zákonem, který tvořil celek se slibem, se skautskými body a heslem. Dětem umožňoval, aby se učily a získávaly zkušenosti při práci ve skupinách. Těmito zkušenostmi a spoustou dalších dovedností obohaceny se vraceli všichni domů stejně, jako tomu bylo několik desítek let zpátky, kdy Svojsík vzal studenty žižkovské reálky na jeho první skautský tábor. A stejně jako se později tento tábor stal námětem Foglarovy knihy „Hoši od bobří řeky“, i tito účastníci tábora oddílu Poutníci si dokázali své zážitky z letních táborů přenést do svých oddílových kronik a vystihnout a popsat v nich svá prázdninová dobrodružství.

3.5 Oddílové plnění Potaropolu

Označení Potaropol byl odvozen z názvů Poutníček, Táborník a Polárník, které vymezovaly vzestupné úrovně náročnosti.

S českým skautingem je spjata slovo skautská stezka a odborky, které vznikly již za Rakouska Uherska a měly za úkol rozvíjet u skautů důležité činnosti. „*Odborky je sada specializovaných úkolů podporujících skauty v excelenci ve specializovaných dovednostech dle vlastního výběru.*“⁵⁴

Hlavním cílem odborek byl osobní rozvoj jedince k motivaci a zvýšení zájmů skauta a skautek v určité oblasti aktivit podle jejich výběru. Poskytoval prostor vyniknout v oblasti jeho zájmu. Také měl ulehčit rozhodování při volbě budoucího povolání. Stezka má za úkol podporovat rozvoj všeobecných skautských znalostí, dovedností a postojů, na které by měli všichni dosáhnout.

⁵³Historie oddílu/ 15. skautský oddíl Poutníci Olomouc [online] [cit.2018- 10- 09]

⁵⁴Skautské odborky-Wikipedie [online] [cit. 2018- 10-09]

Význam odborek

Odborky mají také motivovat k většímu zájmu v konkrétní oblasti lidské činnosti podle jejich výběru, v kterých se každý rozvíjí i mimo oblast Junáka.

Odborky mohou být prostředkem zdokonalení se v různých oblastech zájmů a umožňují individuální rozvoj každého jedince. Stezky jsou prostředkem komplexního rozvoje.

Zaměření odborek je široké. Může se jednat o oblast uměleckou, humanitní, tábornickou - cestovatelskou, službu bližním, sportovní i života v oddíle.

Potaropol

Jak se uvádí v oddílovém deníčku pro naplňování skautského života a k ověřování znalostí a dovedností jejich členů si vedoucí oddílu zejména Vojačka a Pirát vytvořili a zpracovali období Stezky předtištěný oddílový deníček, zvaný Potaropol.⁵⁵ Deníček, který měl sloužit k ověřování, naplňování a zvládnutí znalostí a dovedností člena oddílu a stanovoval požadavky, co daný člen oddílu je schopen na dané úrovni zvládnout. Kromě tohoto úkolu bylo záměrem a posláním Potaropolu členy oddílu motivovat k zdokonalování sebe sama a sloužit k jejich všestrannému rozvoji.

K těmto účelům sloužil oddílový Potaropol, do kterého zapisoval vedoucí plnění úkolů, většinou v předem stanoveném dni a čase, svévence zkoušel v předepsaných znalostech a dovednostech v určitých oblastech důležitých pro život vlčete, skauta, rovera.

Jak také vyplývá z oddílového deníčku, požadavky na člena oddílu byly seřazeny od těch jednodušších až po ty náročnější a samozřejmě se odvíjely také od věkové kategorie členů. Obsahoval kategorie přírodovědné, zdravotní, technicko-praktické, historické, vlastivědné i geologické a určitě se vztahovaly ještě k řadě dalších oblastem. Také obsahovaly tu část požadavků na člověka, která se vztahuje k sebeovládání a přemáhání sebe sama a k tělesné zdatnosti. Skládal se z úrovní Poutníček, Táborník, Robinson a Polárník.⁵⁶ Také si v něm mohli nalézt jeho vlastní zákon, který měl vždy připomínat, jak se každý, kdo chtěl patřit do oddílu, má chovat a jaké zásady má ve svém životě ctít. Na další straně byla uvedena přezdívka člena oddílu, jméno, datum narození a bydliště.

Pro doplnění důležitosti deníčku byl na téže straně vložen oddílový slib. „*Já Poutník slibuji na svou čest, že budu zachovávat skautské zákony, abych mohl vždy se svými kamarády*

⁵⁵Deníček Potaropol, Archiv 15. oddílu Poutníci, Olomouc

⁵⁶Deníček Potaropol Archiv 15. oddílu Poutníci, Olomouc

stanout na Slunečné u našeho posvátného ohně.⁵⁷ Vše bylo potvrzeno podpisem vedoucího a doloženo datem slibu a střediskovým razítkem.

Plnění Potaropolu

V oddílovém deníčku se uvádí, že prvním a nejnižším stupněm plnění Potaropolu byl Poutníček. Jeho požadavky na vlče zahrnovaly, vybavit si krabičku poslední záchrany takzvanou „KPZ“ a vědět, co má obsahovat. KPZ musela obsahovat jméno a příjmení a důležitá telefonní čísla a nezbytné věci jako jehlu, nit, provázek a další. Každý si musel opatřit deník a zaznamenávat si do něj výpravy, hry a další informace. K naplnění Poutníčka bylo nezbytné si odpracovat 15 hodin činností potřebných pro oddíl. Pořídít si skautský kroj. Musel rozpoznat světové strany podle buzoly a mít znalosti v orientaci na mapě. Dokázat říct adresu svého družinového a oddílového vedoucího a být zdatný v orientaci v oblasti nejen svého bydliště, ale i mít povědomí, kde se nachází místní vlakové nádraží, autobusové nádraží nebo bazén.

Mezi další požadavky v oblasti přírody patřila také znalost rostlin, keřů a stromů. Musel dokázat vyjmenovat, s jakými jedovatými plody se v našich lesích můžeme setkat. Pro splnění Poutníčka je potřeba z hlediska dovednosti umět zavázat uzly, mezi které patří také ambulanční uzel, zkracovačka nebo také si umět sám sbalit batoh na výpravu a vědět, jak postavit stan. Být schopný rozdělat v přírodě oheň a rozeznat základní typy ohniště. Mít znalosti v oblasti vlastivědy a znát nejbližší pohoří. Každý, kdo chtěl obhájit svého Poutníčka, musel také znát oddílový pokřik, junáckou hymnu a píseň „Šlapem dál“⁵⁸. Oddílový deníček také poskytuje informace o tom, že požadavky se vztahují i k oblastí vaření. Na této úrovni dovedností si jedinec vystačil s tím, že dokázal otevřít konzervu nebo uvařit čaj. Požadavky se týkaly i znalosti slibu a názvu střediska. Pokud se splnění požadavků člena oddílu zdařilo, následovala obhajoba, která vyžadovala dle věku, mít splněno určité procento požadavků, uvedených v Poutníčku. Poté následoval společný výjezd na Slunečnou, kde si po zapálení posvátného ohně všichni společně obnovili slib.

Dalším stupněm plnění úrovně skautských znalostí a dovedností v Potaropolu byl „Táborník“ Tuto „hodnost“ může získat ten jedinec, který na 100% ovládá Poutníčka. V oblasti zdatnosti se požaduje alespoň pravidelnější účast na oddílových výpravách, zdolání lanové lávky. Další z požadavků zdatnosti je přeplavání v časovém limitu plaveckého bazénu,

⁵⁷Deníček Potaropol, Archiv 15. oddílu Poutníci, Olomouc

⁵⁸ 15. skautský oddíl Poutníci [online] [cit.2018-10-09]

běh na čas a splnění limitu na kliky a leh sedu. V oblasti dovedností se od Táborníka požaduje bezpečné ovládání sekerou, pilou, polní lopatkou a také nabroušení nože.

Zná různé druhy stanů. Umí připravit fakuli a připravit slavnostní obřad.

„Pochodeň někdy také fakule (z něm. die Fackel, z lat. facula) je přenosná svítilna ve tvaru tyče, na horním konci zapálené. Původně se pochodně dělaly z borového nebo podobného dřeva napuštěného smolou nebo olejem. Na horním konci tyče mohl být také namotán hadr napuštěný hořlavou látkou. Pozdější armády užívaly také trubky, naplněné hořlavinou. Moderní pochodně mají na horním konci tyče schránku s voskem nebo petrolejem.“⁵⁹

Poutníci pochodeň připravovali z přírodních zdrojů, které tvořily zejména dřevo, roští, kořeny a pryskyřice.

Táborník se vyzná a rozeznává různé hrady a zámky na území České republiky.

V oblasti uzlů je schopen uvázat základní uzly po slepu. V kuchařských dovednostech je od něj požadováno, aby uměl uvařit různé polévky, připravit různé pomazánky pro více lidí. Ví, kde může bezpečně rozdělat oheň v přírodě. Táborník se umí již na vyšší úrovni orientovat podle značky, buzoly a mapy a používat typografické a turistické značky.⁶⁰

Od Táborníka se požadují zase o něco vyšší úrovně znalostí morseovky a historie kulturních míst ve svém obydlí. Mít znalost vybraných druhů živočichů, vycházejících z jeho vlastního zájmu tak, aby si mohl každý vybrat svou vlastní oblast zájmů.

Na této úrovni dovedností se od Táborníka očekávají i základy první pomoci i jiných oblastí, také historie oddílu a skautingu o něco podrobněji.

Orlí pera se plnily průběžně během celého roku i na letních táborech tak, že při různých akcích měli všichni příležitost se zlepšovat a pracovat na své skautské sebevýchově.

Získat hodnost Robinsona a Polárníka bývalo ve většině případů snem a touhou celé řady skautů. Vyžaduje velkou zdatnost a touhu pracovat na svém těle a duchu a překonání sebe sama. *„Dle schopností a náklonností mohou si Scouti zvolit různé obory práce, jistá zručnostmi veškerých prací vyžaduje se od každého. Tyto schopnosti musí prokázati, chce-li se státi a u nováčka Scoutem druhého a později prvního stupně.“⁶¹*

⁵⁹ Pochodeň-Wikipedie [online] [cit.2018-28-11]

⁶⁰Deníček Potaropol Archiv 15. oddílu Poutníci, Olomouc

⁶¹ SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Signály z neznáma*. Praha: Junák - český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z.s., 2016. s. 29

V oddílovém deníčku najdeme, jaké jsou kladeny požadavky v oblasti skautského života, které si mohl skaut plnit v podobě orlího pera, tím že byl schopen se usměrnit a vydržet i menší nepohodlí či nedostatek něčeho, co se mu zrovna nedostávalo nebo potřebu kterou pocíťoval. Týká se to oblastí získávání orlích per. Mohlo se jednat o ovládnání hladu, žízně, spánku nebo také vzdorování nepřízní počasí a svého hněvu.⁶²Obdobu Stezky v podobě Potaropolu si plní skauti v oddíle Poutníka i dnes.

3.6 Pracovní výpravy a stavební tábory Tuláků

Vedoucí oddílu měli občas nelehký úkol, protože přimět své svěřence nejen k získávání znalostí, které byly očekávány od následovníků Svojsíka a příznivců skautingu a kteří měli mít jisté zásady, znalosti a dovednosti, ale také je měli vést k pracovitosti a užitečnosti nejen pro svůj oddíl, ale i pro společnost a stát.

Práce členů oddílu

I v tomto případě kronika pionýrského oddílu Tuláků objasňuje skutečnost, že tento úkol vedoucí zvládali dobře, když se dařilo zorganizovat výpravu do lesů kolem Hrubé vody, kde získali členové Tuláků značnou zásluhu tím, že během jednoho dne vysázeli v lese tolik malých stromků, kolik by se nepodařilo jen tak někomu.⁶³

S obdivem pak při dalších výletech po okolí nevěřičně pozorovali stromky, jak rychle rostou a hráli mezi nimi své bojové hry. Občas jim radost překazil pohled na napadlé mladé stromky buď nějakým škůdcem, nebo lesní zvěří. To se pak zase setkala pracovní skupina, která přiložila ruku k dílu pro jejich záchranu.

Na základě zdrojů z oddílové kroniky ne vždy byly činnosti, které museli vykonat příslušníci oddílu zábavné a přitažlivé, když před odjezdem na tábor byli nuceni stany rozložit a pečlivě vymést a vyvětrat nebo vykartáčovat a potom zase uložit, tak aby byly zase připraveny na další akci. Také podsady k stanům, které za pár let podlehnou zkáze, je potřeba průběžně obnovovat. Podsady ke stanům, které jsou tradičním obydlím zvláště českých skautů na letních táborech, si vyráběli Poutníci sami.

⁶² , Deníček Potaropol Archiv 15. oddílu Poutníci, Olomouc

⁶³ Kronika Pionýrského oddílu Tuláků, 19. 3. 1983- 7. 6. 1985

Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

Před každým táborem vždy vypuklo velké pracovní úsilí, při kterém museli všichni pilně pracovat na přípravách všech věcí a promýšlet vše, co bude potřeba. Pak teprve nastalo velké balení a chystání na odjezd na „Stavák“, kam jezdili vždy ti starší a zdatnější.

Po příjezdu na místo tábora, kde je čekala sice krásná a pečlivě vybraná louka v údolí uprostřed lesů, ale také pořádná práce se zajištěním všeho potřebného. Sestavení podsad stanů, kuchyně, zajištění vody a další úkoly.⁶⁴ Stejně tomu bylo při výstavbě prvního skautského tábora. *„Výstavbu prvního skautského tábora v Čechách o pěti stanech, polní kuchyni s poličkami na nádobí, stolem, sklepem, kůlnou na dříví, můstkem přes potok, vyhloubenou studánkou, zregulovaným potokem aj., program činností i život tábořících junáků.“*⁶⁵ Někdy to byla práce i na několik dní než mohl tábor začít.

Žádný tábor nemohl být zahájen, dokud nebyl postaven vysoký, dobře zabezpečený stožár, který sloužil k vztyčení oddílové vlajky, která se vyjímala nad údolím po celou dobu trvání tábora. Kromě této tradiční stavby museli účastníci stavebního tábora přispět svým dílem a postavit táborovou kuchyň, ve které se vařilo pro všechny po celou dobu trvání tábora. Většinou bylo potřeba na každém táboře zajistit i bezpečný přechod přes potok, a proto bylo nutné vyrobit také můstek, který se po ukončení tábora zase rozebral a tak celé místo, kde sloužil můstek, zůstalo téměř nedotčené.

Každý rok se sestava účastníků stavby tábora měnila, jak jeho členové dorůstali do věku, v kterém se ho již mohli zúčastnit. Podsady skautských stanů se většinou ukládaly do nedalekých obydlí, kde bezpečně přečkaly do dalšího tábora. Zbytek materiálů byl odvezen v nákladním voze do klubovny nebo jiných domluvených míst, kde přečkaly, než se konal další tábor. Ostatní odjížděli zpět do svých domovů buď na svých kolech nebo z nejbližších vlakových nádraží nebo jiných stanic.

Místo, kde tábory probíhaly, bývalo vždy uvedeno do původního stavu tak, že málokdo, kdo místo poté navštívil, by byl schopen poznat, že tu nějaký skautský tábor proběhl. Snad jen tím, že v okolním lese bylo pečlivě vysbíráno roští a klestí, jako v nějaké zahrádce a mohl se také každý jen podívat úhledně posekané a ušlapané trávě.

⁶⁴ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁶⁵ SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Den v táboře junáků*. Praha: České lidové knihkupectví a antikvariát Josef Springer, v Praze I, 1913. s.56

3.7 Táborové služby

Hlavním trendem skautské výchovy vycházející z výchovných modelů Setona se stal model průpravy mladých lidí v oddíle, tak aby se z nich stali v budoucnu samostatní a nezávislí lidé připravení na život. Na těchto principech byly založeny a dodnes i jsou uskutečňovány letní tábory, tak nezávisle a samostatně jako dobře fungující organizace.

Průkopníkem táboření a pobytu skautů v přírodě byl Svojsík. *„Svojsík si byl vědom toho, že k prosazení skautingu v Sokole nestačí základní literatura, ani zdařilé propagační akce, ale jedině a pouze praktický důkaz, že delší pobyt v přírodě spojený s nocováním není nebezpečí zdraví, že chlapci jsou schopni postarat se o sebe a že skautské metody výchovné budou účinné i u české mládeže.“*⁶⁶

Jak uvádí kronika oddílu, úvahy vyústily v rozhodnutí uspořádat letní tábor pod hradem Lipnicí na českomoravské vrchovině. Jen díky dokonale vytvořenému režimu a programu a díky pečlivé přípravě mohlo vše proběhnout hladce. Tato táborová pravidla a zákonitosti se předávaly od svého počátku z generace na generaci, a proto se letní tábory stávaly stále oblíbenější.

Kronika Poutníků uvádí, že služby byly dle náročnosti rozdělovány do dvojic až trojic a zvláště služba v kuchyni vyžadovala náležité zvážení schopností jedinců. Služba pracovala a vařila dle rozpisu jídel a podle předepsaných receptů. Pro zvolenou službu to byl úkol značně odpovědný.

Stravování

Kromě služby v kuchyni se stanovovaly také noční hlídky tábora, které se střídaly mezi všemi účastníky tábora jednotlivě. Občas se musel vykonat nákup v blízkém obchodě pro doplnění pečiva a dalších surovin.

Velmi oblíbenou činností na letních táborech bývaly takzvané dřevárky, při kterých musela zvolená služba zajistit dostatek dřeva do kuchyně a do sauny, k večerním očištným potřebám všech účastníků tábora nebo také pro táborové ohně. Popis služby v kuchyni byl daný. V kuchyni musel být připraven čaj a vařit voda na nádobí a k vaření oběda. Bylo nutné udržovat v kuchyni klid a také bezvadný pořádek. Služba v kuchyni musela zajistit, že bude v 10 hodin zatopeno a bude také průběžně umyté nádobí. Zpoždění podle rozpisu mohlo být nejdéle 15 minut. Dále odpolední směna musela být předaná během odpoledního klidu.

⁶⁶ PLAJSNAR, Rudolf. *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992. s. 68

Uklizená musela být kuchyně, sklípek i jídelna. Nikdo jiný se nesměl zdržovat v kuchyni kromě rozepsané služby. V rámci dřevárky se vyžadovalo, aby byla doplňována voda do barelů, udržovat latríny i doplňován toaletní papír i mýdlo. Zajištěn dostatek dřeva, uklizeno nářadí i úklid odpadků.⁶⁷

Podle pamětníků se většinou během konání tábora alespoň částečně ke každé službě každý dostal a mohl přispět svým dílem ku prospěchu fungování tábora a zdokonalení svých dovedností.

Pro každého člena oddílu mohla být ta či ona činnost považována za vystoupení z jeho konformní zóny a překonání nepohodlí nebo zjišťování vlastních hranic možností.

Pravidelně se hodnotil pořádek ve stanu body a na konci tábora probíhalo vyhodnocení nejlepších a i někdy největších nepořádníků.

3.8 Táborový návštěvní den a odjezdy

Organizační plán návštěvy rodičů

Podle informací uvedených v kronice se každoroční pořádání letních táborů těšilo stále větší oblibě, ale ne pro všechny byla délka trvání tábora přijatelná. Zvláště kvůli menším účastníkům bylo nutné zařadit do pobytu něco, čím by jej zpříjemnili. Vedoucí se proto dohodli, že přibližně v polovině trvání tábora uspořádají návštěvní den, kdy budou moci rodiče a další příbuzní své děti na táboře navštívit a dovést různé potřebné věci nebo nějaké napečené buchty, koláčky anebo zákusky nebo jakékoli sladkosti, které se stanou prostředkem akce nazvané „Buchtyáda“.

Další možností, kterou rodiče měli při dopravování dobrot na táborovou buchtyádu, bylo přinést své výrobky v určenou hodinu ke klubovně a odevzdat je příslušné osobě, která vše obratem odvezla na místo tábora.

Po ukončení všech návštěv následovalo vždy vybalení všech buchet a naskládání na velké tácky a donesení k ohni, kde se vše ochutnalo a následně probíhalo vyhodnocení nejlepšího produktu. Návštěvní den se většinou umisťoval v žebříčku oblíbenosti táborových akcí do předních míst, přestože někteří si následující den museli nařídit menší dietu, aby si následek této akce vyléčili. Nikdo si nechtěl nechat ujít možnost ochutnat z každého druhu.

⁶⁷ Táborová kniha skautského oddílu Poutníci, 1.7. 2015 - 17.7.2015
Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

Ukončování tábora

Stejně tak jak byl vždy tábor vystavěn, tak musel být nejpozději den před odjezdem sklizen tak, že v den odjezdu po něm zůstala jen ušlapaná louka. Vše bylo organizačně uspořádáno tak, že se poslední noc na táboře spalo jen pod stany a jinak byl celý tábor zcela sklizen.

Ráno pak se jeho účastníci jen nasnídali, sklidili zbytky kuchyně, sbalili stany a nakládali podsady a jiné věci do přistaveného nákladního auta. Poté si nabalili svačinky na cestu, a buď odjížděli na svých kolech do svých domovů po družinách, nebo pro ně přijeli rodiče. Všechny batohy a kufry se také odvážely auty spolu s nejmladšími účastníky tábora.⁶⁸

⁶⁸ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

4 POUTNÍCI V LETECH 1986 - 1989

Stejně jak se příslušníci oddílu i místa setkávání měnili, tak i další oblasti oddílu se neustále vyvíjely. Došlo i ke změně oddílového pokřiku. Pokřikem se zahajovaly a ukončovaly všechny akce oddílu. Zvláště při soutěžích, kterých se oddíl vždy hojně účastnil, bylo zvykem jej používat. Pokřik hrál značnou roli při upevnění skupinové soudržnosti, hrdosti na svůj oddíl a měl její členy odlišovat od jiných oddílů a také měl za úkol vymezit poslání oddílu. Členové se pokřikem „*My Poutníci z Olomouce máme rádi hory, slunce. Nevadí nám mráz a zima, vždyť venku je vždycky prima.*“⁶⁹ Vždy se u něj buď pobavili, nebo i zahřáli.

4.1 Oddílové výpravy

Souhrn výprav roku 1986

Jak uvádí kronika oddílu Poutníků, rok 1986 byl zahájen výletem na Jedovou. Všichni netrpělivě očekávali příchod Komára, který na poslední chvíli naskočil do autobusu, který mířil s celou skupinou oddílu směr Svätý Kopeček. Očekávané sladké potěšení v cukrárně se nakonec neuskutečnilo, a tak pokračovali mírně zklamaní účastníci po červené značce směr Jedová. I zdatným členům oddílu se tentokrát cesta zdála poněkud nekonečná, a v domněnku, že jsou v cíli, si popletli domluvené občerstvení od turistů, s jinou skupinou lidí. Jedová však již byla blízko, a tak se cíle i občerstvení i tentokrát výletníci dočkali.

Také se konala oddílová výprava z Bělkovic – Lašťan do Hrubé vody, která sice moc účastníku neměla, ale o to více přinesla zážitků. Během cesty se podařilo objevit a prozkoumat tajemnou štolu v Bělkovickém údolí, která byla hodně dlouhá, a proto se všichni, aniž by dorazili do konce, vraceli, aby v cestě pokračovali dále. Výprava byla úspěšná, zajímavá i přínosná co do získání nových přezdívек. Získal ji Zajíc, Šmudla a Dřepník.⁷⁰

Jarní prázdniny byly další příležitostí pro vedoucí strávit se svými svěřenci volný čas, a tak naplánovali akci pro místní vždy přitažlivé rekreační místo Sv. Kopeček a blízké Mariánské údolí. Kronika oddílu Poutníků podává svědectví o tom, že se akce zdála do poslední chvíle ztracená, protože na sraz přišlo jen pár jedinců a vedoucí ani jeden.

⁶⁹ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22. 9. 1985 -17 7. 1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁷⁰ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22.9, 1985 -17 7. 1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

Na poslední chvíli však dorazil Filozof, tak se mohlo vyrazit na cestu. Cestou si účastníci v lese plnili Potaropol. Po příchodu na Pohořany si připravili dobrý a hustý guláš a pokračovalo se do Hrubé Vody. Cesta se vlekla, protože byla přerušovaná hrami. Při chůzi se hrála slovní kopaná. Také se největší oblibě těšila eskymácká honička. Zpět se vraceli vlakem.

Aktivita členů Poutníků i jejich chuť se setkávat co nejčastěji jak to jen šlo, se projevovala často a jedním z takových příkladů byly výlety spojené s bruslením na zamrzlých rybnících, kdy si společně někteří členové oddílu užívali pěkné zimní dopoledne.

Následující víkend se konala výprava na Slezkou hartu, kde se spalo na chatě a plnily se zdravotní úkoly, závodilo a také se pořádala olympiáda. Z vedoucích se účastnili Vojačka, Filozof i Komárek. Velikonoční výprava roku 1986 se konala ve Staměřicích na chatě u Komárků. Během pobytu se trénovalo na turisticky -, branný závod a velikonoční pondělí proběhlo v duchu velikonočních zvyků. Také se jako každoročně všichni vydali na výlet na Slunečnou, kde podle předepsaných zvyků si obnovili poutnický slib a zazpívali své písně u posvátného ohně. Klobása uvařila svou vyhlášenou česnekovou polévku. Posilnění a ve víru her se členové oddílu vraceli zpět z vrcholu Slunečné na nádraží v Dědfichově. Ve vlaku si své zážitky a dojmy zapisovali do svých deníků.

Květnový měsíc roku 1986 si vysloužil výpravu na Horní Bečvu, která se vyznačovala náročnou cestou na místo určení. Po několika přeseďkách se konečně všichni dostali do Horní Bečvy, kde je ještě čekal náročný výstup k cílové chatě. Menší účastníci byli natolik zmoženi výstupem, že již ten den nemohli být do žádné akce zapojeni. Objevili se také ti, kteří naopak dokázali do večere prozkoumat větší část okolí chaty.⁷¹ Celý školní rok 1986 oddíl Poutníka se nachýlil ke konci a začalo se jako obvykle s přípravami na léto

Zahájení skautského roku

Začátek září 1986 proběhlo v duchu rekapitulace předchozího roku, nábořem a hledáním nováčků do oddílu. Pořádaly se akce a soutěže, vyvěšovaly se letáčky s výzvou pro potencionální zájemce a celý oddíl začal po prázdninách zase ožívat.

I když v oblasti plánování výprav převládalo nadšení, přesto jeho uskutečňování mírně zaostávalo. Podle kroniky oddílu Poutníků se první výprava konala až v měsíci listopadu, kdy

⁷¹ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22.9.1985-17.7.1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

se oddíl vydal na Slunečnou. Po cestě a během ní se zahájila oddílová hra „Expedice na jižní pól“. Rozdával se i Poutníček těm, kteří si jej obhájili, ale i s podmínkou doplnění některých úkolů do stanoveného termínu. Prosincová výprava za Mladějovice se už nesla v duchu nastávajících Vánoc, i když tomu počasí příliš neodpovídalo.

Rok 1987

I následující rok 1987 oddíl Poutníků přichystal pro své členy dvoudenní výpravu do Karlovic, která vyžadovala po všech stránkách značnou přípravu. Na sraz Tomů přijela šestice účastníků, kteří měli reprezentovat oddíl. Mezi ně patřila Klobása, Bobr, Bobka, Pirát, Kamila a Dáša.

Kromě dobrých výsledků v závodech a hrách se oddíl prezentoval velice dobrou kázní a morálkou, což jeho účastníci pozorně srovnávali s jinými oddíly a jejich zjištění je naplňovalo hrdostí.⁷²

I o následujících událostech, které se uvádí v kronice oddílu Poutníci, se dozvídáme, že sobotní únorové ráno se oddíl vydal vybaven sáněmi a vším možným, na čem se dalo jezdit, směr Kartouzka. Jen co dorazili na místo, čekal je náhlý poplach. Neznámý muž jim sdělil, že je potřeba dvě podchlazené osoby dostat k silnici. Všichni se s vervou dali do záchranné akce a posadili je na sáně a táhli do kopce k blízké silnici. Vše bylo ztíženo tím, že napadl čerství sníh, a proto se nohy bořily po cestě až po kolena. Nakonec se ukázalo, že dotyční byli převlečení Jojo a Bobr. Vše se zdařilo, a tak se mohli ostatní po tak namáhavé cestě vyřádit na saních. Akce byla sice vydařená po programové stránce ne však z hlediska počasí. Na Velký Rabštejn se oddíl vydal v květnu téhož roku. Po náročném výstupu se zcela mokří účastníci vlastně ani nemohli pokochat výhledem, protože všechno bylo v mlze. Na poslední výpravu před odjezdem na tábor se ještě oddíl vydal na Rešovské vodopády. Doprava byla naplánovaná vlakem a také na vlastních kolech.

Po prohlídce vodopádů výprava pokračovala na kolech směrem k přehradě, u které se mělo tábořit a přespávat.⁷³

Také o následujícím se dočteme v kronice oddílu Poutníků, kdy na podzim roku 1987 proběhla hra, kterou vedl Vojačka a jmenovala se „Výprava za divokými koňmi“. Následovala skoro neprodleně výprava do Mladče, kterou taktéž měl na starosti Vojačka.

⁷²Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22. 9. 1985-17 7. 1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁷³Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22.9.1985-17 7. 1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

Pozdní podzimní období v sobotu se oddíl vydal na výpravu na Bouzovsko. Cílovým bodem cesty byla chata nedaleko Bouzova, odkud oddíl vyrazil v čele s Vojačkou kolem Bouzova do Javoříčských jeskyní. Počasí již bylo studené, proto se cestou vymýšlely hry k zahřátí. Zimní měsíce se neobešly bez tradičních akcí zdobení stromečku na sv. Kopečku a slavení Vánoc na vánoční schůzce. Významnou událostí byl sraz Tomů pořádaný výborem svazu turistiky OV ČSTV Olomouc a turistickým odborem Tatran Litovel, kterým splnil oddíl závazek, který vycházel z povinností jejich členů, jejichž byli součástí.

Sto jarních kilometrů a ostatní akce

I o dalších akcích se píše v kronice oddílu Poutníci, z nichž první nazvaná sraz Tomů nebyla ojedinělá akce svého druhu, ale oddíl Poutníci se účastnil také akce na jaře v roce 1988 nazvané sto jarních kilometrů pořádanou Svazem turistiky OV ČSTV v Olomouci a tentokrát se z Kopečka mělo dojít do Pohořan. Akce byla pořádaná k příležitosti 100. výročí organizované turistiky v ČSR. Cesta byla blátivá, místy se ještě někde objevoval sníh. Na Pohořanech čekala na účastníky nádoba s horkým čajem pro zahřátí. Nechyběla ani oblíbená hra mezi všemi, která byla známá pod názvem eskymácká neboli indiánská honička. Další pořádaná a oblíbená hra nazvaná plácaná, která byla obdobou skoku do dálky. Vydovádění a vyčerpání členové oddílu nastoupili do autobusu a vraceli se domů zase z Kopečka u Olomouce.⁷⁴

Kronika uvádí, že i v tomto roce se oddíl nemohl obejít bez velké velikonoční výpravy pořádané na Bouzově od pátku do pondělí. Cesta si vyžádala několikeré přestupování. Ubytování bylo domluveno na chatě, kde si účastníci výpravy pobýli do pondělka. Červnová výprava na Kobštejn se na první pohled zdála být vhodná jen pro trénované cyklisty, hlavně tím, kde se konala. Kola se poslaly o den dříve a ráno v sobotu za nimi vyrazili i ostatní. Po příjezdu do Vrba pod Pradědem všichni nasedli na kola a vyrazily na cestu. Po cestě jim vedoucí Vojačka chystal čísla, která se měla sčítat a pak porovnat, zda dobře počítali. Příležitost dostali tentokrát ti, kteří si chtěli vyzkoušet lezení po skalách. V kopcích bylo nutné mít dobré brzdy, které tentokrát selhaly Vojtovi a ten následkem toho, měl pořádné odřeniny a modřiny všude po těle.⁷⁵ Výprava vyzkoušela zdatnost všech zúčastněných, neboť tentokrát šlo spíše o naplnění programu k zušlechťení a uplatnění tělesné výchovy. „*Tedy ne pouhý výlet, ale vycházka se soustavným výchovným programem, ne prázdninová osada, ale*

⁷⁴Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22.9.1985-17.7.1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁷⁵ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22.9.1985 - 17.7.1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

*pravý skautský tábor, nejen koupání, ale naučit se plavat, zachraňovat a složit slib a pak přispívat kdekoli je třeba pomoci.*⁷⁶ I tento výlet měl plnit podobný program.

Rok 1989 - vstup do Junáka - svazu skautů a skautek

V roce 1989 jak je uvedeno v kronice oddílu Poutníci, byli ve vedení oddílu Zezulka, Vojačka, Pirát, Ruprecht, Gazela a Bobka. Pro oddíl Poutníků se odehrály významné události. Poutníci dne 17. listopadu přestupují ke skautům respektive k Junáku svazu skautů a skautek. Postupně se řada věcí bude v životě oddílu měnit a dále vyvíjet. Na zimní tábor se oddíl vypravil do Branné. Společenskou událostí oddílu se stala příprava a organizace srazu TOM a country bál. V témže roce se uskuteční expedice do Vysokých Tater pod názvem „Gerlach 89“.⁷⁷

4.2 Oddílové schůzky v letech 1986- 1989

Oddíloví vedoucí si často lámali hlavu, jak vyplnit schůzky, aby v nich byla zahrnuta i vzdělávací oblast rozvíjení vědomostí v různých směrech, a tak občas vznikaly zajímavé aktivity, které poskytly členům možnost rozvíjení jejich kreativity a tvořivosti. Na základě kroniky oddílu Poutníků měla za úkol kromě společných zážitků pomoci i se vzděláváním a učením. Tentokrát se zaměřili na vesmír, kdy se zábavnou formou zvláště při vymýšlení nejrůznějších a nejfantazijnějších typů modelů vesmírných lodí účastníci dozvěděli také něco o konstrukčních materiálech vesmírných lodí. Akce byla nazvaná „Po stopách nové planety“. Vítěznou družinou se stala originální loď Orion, která zaujala vždy každého, kdo ji uviděl.⁷⁸

Pravidelné schůzky

Kronika oddílu Poutníků pojednává také o tom, že velmi oblíbeným místem pro oddílové členy byla návštěva bazénu, kde se trénovalo nejdříve plavání - prsa 200 m a pak se závodilo o nejlepší skok do vody, zahrály se také různé vodní hry, například vodní pólo. Častým návštěvním místem se stala Hvězdárna, opakovaně i vícekrát do roka. Započala se velká etapová hra nazvaná „Hledáme novou zemi“, která tvořila tři posádky, nazvané Bambuláci, Orion, a Velký třesk. Na družinových schůzkách byly časté hry, při kterých se

⁷⁶ SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Den v táboře junáků*. Praha: České lidové knihkupectví a antikvariát Josef Springer, v Praze I, 1913. s.56

⁷⁷ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09. 1988- 05. 1991 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁷⁸ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22.9.1985 -17 7. 1988 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

plnily různé úkoly, buď zaměřené na zdatnost nebo na postřeh nebo vycházející z námětů různých dobrodružných knih.

Schůzky oddílu probíhaly pravidelně jednou týdně v určitou hodinu a obvykle začínaly tím, že vedoucí zkontrolovali povinné věci. Poté proběhl oddílový pokřik. Trénovali morseovku a zahráli své oblíbené hry. Hry, které byly velice v tomto období oblíbené, byly známé pod názvem eskymácká přetahovačka, hra na bandity a indiány. Naopak velice neoblíbená činnost všech členů oddílu se stala ideově výchovná činnost, bez které by se jistě každý rád obešel, ale nebylo to možné.

Podle záznamů z kroniky Poutníků se dozvídáme, že se uskutečnil nábor nových členů na podzim, a příchod nováčků do oddílu se i v tomto roce neobešel bez toho, že i nadějný člen a dobrý kamarád musel na přání rodiny opustit oddíl. Tentokrát to byl Patrik.

Občas vzal Vojačka skauty k blízké Moravě, aby natrénovali práci s buzolou a slídění. Na schůzkách bylo oblíbenou činností také vyprávění příběhů nebo jen společné povídání o kronikách. Před výpravou probíhalo rozdělení úkolů mezi členy. Družiny byly rozděleny na Živáčky, Křemenky, Jantaráky a Slídili.⁷⁹ U klubovny nebo v jejím těsném okolí se často neslo: „*Bim, bum, báci, máme sílu jako draci, říkáme si Jantaráci.*“⁸⁰

I zde kronika oddílu Poutníků uvádí, že v roce 1986 se uskutečnila vánoční schůzka, která se se svou slavnostní atmosférou řadila k těm výjimečně povedeným. Rozdávání dárků, pouštění skořápek se svíčkou na vodu a ochutnávání cukroví naladilo i ty největší mrzouty vesele. Tentokrát přijala pozvání významná skautská osobnost. Po prázdninách v září 1987 se oddíl začal opětovně scházet a vše probíhalo podle tradic. Nejdřív se konal nástup a kontrola povinných věcí, která pro tentokrát nedopadla dobře a ani zkouška morseovky to nevylepšila. Mírně skleslí se odebrali si zahrát svou oblíbenou hru, která měla být náplastí na nepříjemné zjištění aktuálního stavu zvládnutí plnění povinností členů. Hra Nervíky přišla všem velmi zajímavá a tak pobavení se rozhodli si vyzkoušet topoznačky, které zase tak snadné pro všechny nebyly.

⁷⁹ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci Družiny Jantaráci, 7.10.1987- 12.6.1988

Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁸⁰ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci Družiny Jantaráci, 7.10.1987- 12.6.1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

Obnova skautského slibu na Slunečné

V roce 1987 se konal nejdříve zářijový nábor a také se oddíl vydal na Slunečnou v 2. týdnů zářijového víkendového dne, kde si zopakovali skauti oddílu slib a zazpívali si písničky. Nováčci obdrželi knížky s pokyny a informacemi o výšlapu na Slunečnou a takto vyškoleni vyráželi na horu. V říjnu proběhla družinová schůzka, na kterou dorazili všichni. Vše začalo testem, který měl prověřit, co každý umí. Obsahoval rozeznávání stromů, morseovky, uzlů a ohňů.

Všichni v testech obstáli a za odměnu je čekali přitažlivé hry. Schůzka byla v tomto období vždy ukončena pokřikem a hned se již všichni ubírali domů. Schůzka, která se považovala za vydařenou, byla tehdy, když po jejím ukončení se skauti a skautky neměli k odchodu. V opačném případě, již skoro okamžitě po jejím ukončení, nebylo po nikom ani památky.⁸¹

4.3 Letní tábory

Skautské letní tábory se staly vždy příležitostí zapojit se do etapové hry, upevnit kamarádské vztahy i zažít řadu krásných chvil v přírodě. Mezi lety 1986 až 1989 se podařilo uspořádat tábory každoročně.

Jasumafa

Kronika oddílu Poutníci popisuje události z roku 1987, kdy se naplánoval letní putovní tábor pod názvem „Jasumafa“. Byl pořádán v Javorníku, v Sulovských skálách a také na Malé Fatře.

První den se oddíl vydal na hřebenovku na malý Javorník a směr Pálavský hrad.

Při svém putování se každým dnem přibližovali ke Slovensku. Zájem vzbuzovalo koupání v řece Váhu, plné různých rour, které se staly předmětem častých úvah, jak je nejlépe využít ke hře. Ve stejném duchu cestování po horách se všichni dostali až na Malou Fatru, kde se jim podařilo vyjít na horu Kriváň. Plní melancholie a smutného loučení se slovenskými horami se vraceli vlakem ze Žiliny domů.

⁸¹ Kronika Pionýrského oddílu Poutníci Družiny Jantaráci, 7.10.1987- 12.6.1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

Tábor na Slovensku

Letní tábor roku 1988 nesl název „V Alaji“ a uskutečnil se na Pováží. Hlavním vedoucím byl Vojačka a hospodář Tambo. Během tábora se vyrazilo na výlet na povážský hrad. Zorganizovali indiánský den a plnila se orlí péra.⁸² „*Tři orlí péra je souhrnný název pro tři náročné celodenní zkoušky, které plní starší táborníci, zpravidla na letních táborech.*“⁸³ Může se jednat o orlí pero hladu, mlčení nebo samoty, ale liší se také tím, jaké si oddíl rozhodne plnit. „*U skautů smí tuto zkoušku dělat pouze ti, kteří dovršili věk 14 let a zároveň mají splněný tzv. 1. stupeň.*“⁸⁴ Za splnění společně i s odborkami si skaut získá nášivky. Čím více má skaut nebo skautka nášivek, tím se stává více zkušenějším skautem.

Letní tábor roku 1989

Následující rok se letní tábor konal v Dolní Marikové a pod názvem „Dawson“.

⁸² Kronika Pionýrského oddílu Poutníci, 22. 9. 1985-17. 7. 1988 Archív Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁸³ Tři orlí pera-ScoutWiki [online] [cit. 2018-10-09]

⁸⁴ Tři orlí pera-ScoutWiki[online] [cit. 2018-10-09]

5 POUTNÍCI JIŽ POD JUNÁKEM

Rok 1989 byl významný nejen pro celou republiku, protože události listopadu změnily politické zřízení státu a umožnily skautům existovat svobodně a oficiálně pod hlavičkou Junák - svaz skautů a skautek ČR. I v Olomouci probíhaly mohutné demonstrace, na které promluvili zástupci skautů a také se rozhodli, že se co nejdříve všichni činovníci svolají.

„Na schůzce 4.12. byl ustanoven přípravný výbor v čele s Joefem Černým – Babym, osvědčeným při všech předchozích obnovách.“⁸⁵ Ustanovovaly se nové oddíly.

Skautská základna

Důležitým tématem pro novou ORJ se stalo místo působení skautů. Nabídnut jim byl kdysi využívaný fort, který byl v té době zcela zanedbaný. Dalším zamýšleným místem byly původní vojenské kasárny nedaleko Nového světa. Jako nejlepším řešením pro působení skautů se jevilo místo, které se nacházelo v areálu Střední zemědělské školy nedaleko Klášterního Hradiska. Svým velkým úsilím si je skauti dokázali natolik zrekonstruovat, že se mohlo stát domovem pro více středisek. Co se týkalo aktivit konkrétních středisek, které jsou s nimi spojeny, můžeme uvést tzv. Uzlařskou regatu 5. střediska konající se na 1. máje nedaleko bývalé cihelny v Nemilanech nebo střediska v Holící organizující Dětský den s kuličkami. Také 8. a 9. oddíl, který přináší obyvatelům Olomouce na konci roku pravidelně Betlémské světlo.⁸⁶

Přechod do svobodné doby proběhl u oddílu Poutníků plynule a hladce.

5.1 Významné události oddílu devadesátých let

Rozdělení oddílu

V roce 1990 se uskutečnily na základě informací z kroniky oddílu Poutníků důležité změny, které zaznamenali její příslušníci významně tím, že se oddíl rozdělil na chlapecký a dívčí. Družiny se rozdělily na Jantary a Slídily. Ve vedení zůstává Vojačka, Pirát a Puci, kteří vše zachovávají v tradičním duchu oddílových akcí a plnění úkolů, činností a zájmů svých členů.

⁸⁵ TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 76

⁸⁶ TICHÁK, Milan. *Po stopách skautů na Olomoucku: 1919-1994. 75 let olomouckého skautingu*. Olomouc: Okresní rada Junáka, 1994. s. 84

Po rušném podzimu vstupuje oddíl Poutníků do nově založeného Junáka. Jak popisuje kronika oddílu, bylo ustanoveno, že se stanou 15. skautským oddílem, který se rozděluje na chlapecký a dívčí. Společně se dvěma oddíly s Olomouckou trojkou a Zezulčíným oddílem.

Družiny

Celek tvořil družinu Slídlů, kterou měl na starost Zvoník a Dejvy a družinu Jantarů v čele s Davidem a Plechem. Do vedení byl ustanoven Pirát s Pucim. Zátupcem vůdce se stává Kuře. Ve vedení zůstává i Vojačka. V září se konalo tradiční promítání diapozitivů z tábora.

Promítání probíhalo současně s hrou, při které si každý počítal, kolikrát zaznamenal svou osobu na fotce. Zvítězil Puci, což způsobilo veselí všech. I z diapozitivů bylo zřejmé, že se tábor vydařil. Nejlepší stavbou tábora se stala brána. Zajímavá událost na táboře, která se uskutečnila, byla návštěva šéfredaktora Junáka, dvoudenní výprava i úspěšné indiánské dny. Všichni přítomní se během promítání aspoň na pár desítek minut mohli přenést zpět na tábor.

Podzim a zima 1990

I zde nám kronika oddílu uvádí, že po zahájení roku se konala první výprava na Velehrad. Počasí zpočátku sice nebylo přívětivé, ale později se umoudřilo a mraky ustoupily. Na louce pod Velehradem se výletníci utábořili, aby se mohli připravit na ranní cestu na hrad Buchlov a odtud další den na hrad Cimburk. Měsíci říjnu byla zasvěcena hra ve městě a také se odjíždí na výpravu do Vilémova. Během cesty se jeden z členů výpravy pokusí o rozverný kousek, což způsobí rozčilení vedoucích. Poté co se věci daly do pořádku, všichni odjeli z Hanušovic směr chata sjednaným Jeepem.

Chata byla ponořená do neproniknutelné tmy, proto se hned raději ukládají výletníci k spánku. Následující den probíhají práce na čištění lesa. V listopadu se opět vyráží na čtyřdenní výpravu do Vilemína, kam se tentokrát družina Slídlů sešla v plném počtu. Byli to Zvoník, Dejvy, Pavlus, Kašpar a Comeš. Sestava Jantarů byla o něco slabší. Další výprava na sebe nenechala dlouho čekat. Skauti vyrážejí opět na Těšíkovskou chatu. I tentokrát proběhla vánoční schůzka se všemi tradičními zvyky, kdy se pouštěly lodičky na vodě a proběhlo vyprávění příběhů.⁸⁷ Nadále vše vychází z výchovných modelů, při kterém je ponecháno

⁸⁷ Kronika skautského oddílu Poutníci, 22.9.1985-17.7.1988. Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované) uloženo klubovna Olomouc

množství her, které se kombinují a které kladou požadavky na výkon, spolupráci, požadující schopnosti, dovednosti, zdatnost, tvořivost a přinášející něco tajemného a nečekaného.⁸⁸

Zimní tábor byl díky velkému množství sněhu zdařilý. Každý si našel svůj způsob, jak si snít užít. Proběhl i výlet na Kralický Sněžník, který sice účastníci nezdolali, protože vyrazili se zpožděním, nicméně se všichni vrátili spokojení. Zajímavá hra, která se hrála na zimním táboře se jmenovala Yeti 3. Každý hráč - robot obdržel tři písmena, s kterými se musel umět dorozumět.

Dalším místem, které Poutníci navštívili, byl Velký Kosíř. Jeli na Mexikánskou skalku a je nutné zmínit výpravu na možné tábořiště do Bělé. Výprava na Kosíř byla zajímavá tím, že jeho účastníci objevili jezero překvapení, které skýtalo spoustu možností zábavy, možná i rizika.

Vítání jara

Jako každý rok proběhly tradiční akce vítání jara a Svojsíkův závod. Letní tábor roku 1991 byl nazván Údolí králíků a byl významný tím, že se jej zúčastnili i skauti z 18 oddílů.

Nová etapová hra „Záhada hlavolamu“

Zahájení nového roku 1991 se stalo lákavým, protože se vyhlásila nová Etapová hra „Záhada hlavolamu“. Zahájení školního roku bylo napínavé také proto, že se celý oddíl nemohl dočkat promítání diapozitivů z tábora. Tentokrát nejvíce pobavil ostatní stan Pytlíka a Sociho, zřejmě pro jejich stanové, tvořivé umění, což způsobilo zájem okolí. První místo, kam se oddíl vydal, byly Třechovice. Po deseti kilometrové procházce se každý rád utábořil, a než se setmělo, ještě se stihl rozdělat oheň, u kterého probíhalo povídání a zábava. Další dva dny se putovalo přírodou a přespávalo pod stany. I v měsíci říjnu se konal sraz na Jívové.⁸⁹

Dohromady odjíždělo na akci 17 lidí. Chatky, v kterých byli Poutníci ubytovaní, byly moderně a útulné zařízeny, čemuž se všichni podivovali a velice si pochvalovali.

I zde se v kronice uvádí, že program, který byl zaměřen nejen na jednotlivce, ale i pro skupiny byl sestaven tak, že nikdo nemohl nudu zažít. Během říjnové oddílové schůzky se otevřela každoroční výzva plnění Poutníčků. Zkoušky byly náročné, ale výsledky uspokojivé. Po chvilce, kdy se radili rozhodčí, komu Poutníčka uznat se při světle petrolejky hlásila jména

⁸⁸ PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd.. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 60

⁸⁹ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1990 – 09 1995 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

úspěšných členů oddílu. Po skončení schůzky probíhalo zkoušení Piráta pro obhájení Robinsona. Dalším místem, které Poutníci na závěr roku 1991 navštívili, bylo tramské tábořiště Na Břidlici. Z Hrubé Vody, kam se dopravili vlakem, se vydali směr cíl cesty, kterým byl Kopeček. Zastávku si udělali v Pohořanech. Cestou plnili různé hry a luštili šifry.

Vánoce, které se neodvratně blížily, si oddíl i letos oslavil. Pod stromečkem se nahromadilo velké množství dárků, takže nikdo nezůstal opomenut. Některé dárky jako Pirátův koláč byl ze všech rozbalených nejchutnější. Hra v parku uzavřela vánoční oddílovou nadílku.

I únor byl náročný, protože se oddíl vydal hned na dvě výpravy nejprve na Pustevny. Místo pobytu se stala chata poblíž Skalíkově louky. Druhou únorovou výpravou se stala akce „Do údolí vítězství“. Náplní výpravy se měla stát přátelská bitva mezi Poutníky a Gaossedy. Pro vítězství bylo nutné použít maskovací a jiné techniky. Jarní měsíce březen, duben i květen umožnily také oddílovým členům, toužícím po výletech se vydat za přírodou. Konala se z velké části pracovní výprava do Bušínova a také Smilova. Přestože vše nasvědčovalo tomu, že zájem o červnovou výpravu k Rešovským vodopádům bude velký, deštivé počasí předchozího dne rozhodlo. Ráno na sraz přišlo pouze osm lidí včetně Vojačky. Přišli tři Slídilové a čtyři Nikelové.⁹⁰

Shaoli 1993

Tábor roku 1993 byl nazván „Shaoli“, a byl zahájen slavnostním vztyčením stožáru.

„Neustálá činnost a ruch v táboře se svými denními příhodami je nevyčerpatelným pramenem veselosti, takže zejména za večera se stále zpěv a hudba odtud se ozývá.“⁹¹

Jak se dočteme v oddílové kronice, v táboře nechybělo kromě tradičního vybavení, meditační místo a kůl na indiánskou házenou. Jedním z táborových výletních míst byla zřícenina Rabštejna i pustý zámek, v kterém se zapsali do knihy návštěv a rozhlédli se po okolí.

Dnem svátečním se stala sladká buchtyáda, která byla spojená s návštěvním dnem. Na táborovou výpravu Lovců vrstevnic se vydalo třináct účastníků. Při promítání fotografií

⁹⁰Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1990 –09 1995 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁹¹SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Základy junáctví*. 3., nezm. vyd. Praha: Merkur, 1991. s. 434

z tábora se tentokráte stal slavným Bubo, protože se nejvíce snažil dostat před objektiv fotoaparátu.⁹²

Charitativní a jiné aktivity roku 1993

Kronika oddílu Poutníci popisuje události podzimu, který byl ve znamení poznávání okolí Ostravy, kam se oddíl vypravil na sraz skautů.

Vedení v říjnu téhož roku očekávalo velkou účast na výletě na Mexikánské skalky, kde se vlakem spolek skautů vydal směr Grygov a kde se mělo po vystoupení dojít nejdříve k jednomu a posléze i k druhému lomu. Cesta se nemohla podle kroniky oddílu obejít bez zastávky na svačinku a uvaření čaje. Ukázalo se, že odpočinek byl nutný, protože oddíl čekala cesta zpět, která byla vzdálená 15 km pěšky.

Významnou oddílovou událostí byly podzimní obhajoby, které umožnily těm, kterým se podařilo je získat, vydat se na oddílové tábořiště na Slunečnou, kousek od Dětríchova.

Převlečení do skautských krojů toužebně čekali zapálení fakulí.

Slavnostní oheň se až po chvíli, kdy se věc zdála již ztracená, náhle rozhořel. Všichni si slibovali, že napříště si neopomenou vzít olej. Ze Slunečné se vraceli nový Poutníčci i Táborníci. Poutníky opouští někteří skauti, kteří nenaplňovali předpoklady oddílu, a tím se počet členů zmenšil na 16 členů. Oddíl tvořil tři družiny, pod vedením Jury, Plcha, Davida a Bagiho. Rádcem se stává Bagi.

Oddíl nežil jen svými tradičními akcemi, ale dokázal i tentokráte, že mu není lhostejný osud národa, který trpěl válkou. Události v tehdejší Jugoslávii přivedl členy oddílu k myšlence, že by mohli přispět svou humanitární sbírkou lidem, kteří trpí nedostatkem základních potřeb. Chlapci a děvčata chodili po domech a vhažovali lístečky s informacemi do schránek. Zájemci mohli v uvedenou dobu potřebné věci přinést do klubovny. Rok se uzavřel jako vždy vánoční schůzkou.⁹³

Soutěž o nejhezčí klubovnu

Podle informací kroniky byl nový rok 1993 zahájen výpravou do Bušínova. Pro skautské oddíly a oddílová střediska byly od jejich začátků existence důležité podmínky, které

⁹²Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1990 –09 1995 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁹³ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1990 –09 1995 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

měly pro své působení i pro činnost oddílu a jejich členy. Z toho jistě pramenil nápad sdružení Vontů, vyhlásit soutěž o nejhezčí klubovnu. Každý si zorganizoval den otevřených dveří. Soutěž vyhrála klubovna Ostřížů a Tuláků. Stávající rok skauti vstoupili do jarního období akcí, nazvanou Vítání jara.

Dubnová akce Olomoucká stínadla předčila všechna očekávání. Konala se v centru města a poskytla dost příležitostí přenést všechny zúčastněné do děje. Zajímavou akcí, nazvanou dvougenerační výprava na Hostýn, konanou v květnu se vedoucí nechali inspirovat příběhem knihy Neznámkovy příhody. V červnu se oddíl ještě vydal na výpravu po Moravské Sázavě. Završení všech událostí byl samozřejmě letní tábor nazvaný „Tábor ztracenců“. Nové tábořiště pár kilometrů od předchozího tábora vyvolávalo nejprve menší obavy, nicméně práce při stavbě nového tábora všechny myšlenky rychle zahнала. Do stavby se pustili Plch, Cézi, Bubo, Ježek, Pádlo, Brácha, Mudy, Radar, a Bidlo. Během tábora se pořádala výprava na Praděd a slavily se opravdové vánoce, včetně pravé štedrovečerní večeře. A opět se oddíl přesouvá do podzimního období, které přinese skupině cestu na Rešovské vodopády a na Velký Kosíř. Rozloučení s rokem probíhá tradičně při setkávání u vánočního stromku na sv. Kopečku.⁹⁴

Období let 1994, 1995

Poskytnuté informace z kroniky dokládají, že roky 1994 i 1995 nepřinesly příliš vln do stojatých vod. Významné bylo pro skauting jeho 75. výročí. Práce a činnost neustávaly a oddíl se nechal unášet ve víru různých událostí. Uskutečnila se rodinná výprava na Pálavu. Někteří členové pro své zalíbení k veslování vyrážejí na kánoích po řece Moravě. Vyplouvalo se z Moravičan směr Olomouc. V květnu se vydávají Poutníci na střediskový sraz na Bouzov. Účast není velká. Svojsíkův závod jednotlivců i skupin si malou účasti vybralo také svou daň. Přitom rok předtím sklízelo středisko ve Svojsíkově závodu úspěch. Výsledky byly takové, že Rysi se umístili na prvním místě, Nikelové na šestém místě, na osmém místě Slídilové a na desátém místě Jantaři. Rozhodnutím vedení byl tábor roku 1994 pojmenován „Návrat do Jurského parku“.

Podzim roku 1994 byl zahájen ne jinak než promítáním diapozitivů z tábora. Přišel podzim a akcí se příliš nedostávalo. Poutníci se vypravili na Jívovou, do Písařova a na nedaleký Kopeček.

⁹⁴ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1990 –09 1995 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

V brzkých ranních hodinách se na Štědrý den vydávají všichni na sv. Kopeček ke svému stromku do lesa, kde jej ozdobí a přidají dobroty pro lesní zvěř. Zazpívají koledy a vrací se zpět do svých domovů. Jarní období se nese v duchu střediskové výpravy, oddílových schůzek a výjezdem na Slunečnou. Letní tábor se pojmenoval „Quinburg“ a pod vedením Vojačky se oddíl posunul k podzimu roku 1995. Oddíl se nadále snaží plnit své tradiční úkoly a organizuje výpravy tak, aby přinášel svým členům řadu zážitků.⁹⁵

Ne vždy se dle kroniky dařilo stejně dobře. V období 1995 /1996, jako v jiných aktivnějších a úspěšnějších obdobích, přesto se tábor jako završení oddílového roku opět konal, nazvaný „Fort Portl“, s opravdu malou skupinkou šesti členů oddílu, pod vedením Vojačky. Vedením vlčet se ujímá Šaman. Dochází k sloučení 15. chlapeckého oddílu „Poutníci“ a 15. dívčího „Okřídlené srdce“.⁹⁶

Poutníci v období 1996 -1999

Podle informací z oddílové kroniky se vstup do dalšího roku a první schůzka nesla pod vedením Šamana, který sdělil všem, co se od nich očekává, kam oddíl směřuje a co plánuje. Vše nasvědčovalo tomu, že plány jsou určeny a oddíloví členové mají řadu akcí a úkolů před sebou, což všechny naplnilo očekáváním.

Schůzky se konaly již v nové místnosti, která je dílem zvláště Radara, Šamana a Piráta a s pomocí ještě dalších členů oddílu. Zpěvem za doprovodu kytary se první schůzka ukončila a skauti se odebrali domů. Podzimní výprava do Písařova byla, co do účasti slabší, ale zřejmě to bylo tím, že v brzkém sledu se měla konat výprava další, do hlavního města Prahy, což bylo zřejmě pro některé lákavější. Oddílová akce byla významná zejména tím, že se od roku 1990 opět poprvé zúčastnila dívčí a chlapecká část 15. oddílu společné akce. Na výpravě proběhly hry ve stylu schovávané, zlatokopecké horečky, jejímž cílem bylo objevit zlatou lžičku. Nejlépe se skrývala Kobra. Ze studeného podnebí Severní Ameriky se oddíl přesunul v další hře do území pralesů, kde si skauti a skautky zahráli na sběrače vzácných květín, které hlídá nebezpečná šelma. Nejlepším hráčem se stal Peprník. Třetí den byl dnem posledním a účastníci se vypravili na cestu domů.

V rychlém sledu po sobě následovala výprava do Prahy. Po ubytování v Prosekách skauti dny trávili poznáváním historických památek v centru města. Po zhlédnutí Technického

⁹⁵ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1990 –09 1995 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

⁹⁶ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

muzea vyjíždějí všichni lanovkou na Petřín, odkud se jim dostává krásného výhledu na celé město.

Z Petřína se ještě skupina přesouvá na Vyšehrad. Méně zdatní a znavení přemírou zážitků se vrací na svou základnu. Někteří ještě zvládli na výstavišti absolvovat horskou dráhu a jiné atrakce. Poslední den byl završen návštěvou Národního muzea, do kterého se vypravili ti kulturnější členové výpravy pod vedením Ceziho a Radara. Zbytek se vydal rovnou na pražské nádraží a dále do Olomouce.

Na podzim oddíl oslavil 15. výročí od svého vzniku. Uspořádala se oslava, které se zúčastnila celá řada bývalých i aktivních členů oddílu a při promítání diapozitivů zavzpomínali na časy bývalé. Oddíl se v daném roce ještě se vydává na výpravu na Smrčinu nacházející se v Sobotíně. Rok 1997 se podle výpovědi oddílové kroniky stal úspěšným uspořádáním zimního tábora „Pohoda“.

Velkou úlevou bylo zjištění, že pro tentokrát bude odvoz věcí zajištěn autem, díky ochotě rodičů Buchara. Hlavní náplní tábora se stala zimní olympiáda v rychlostním sjezdu a jízda se střelbou na terč. Nechyběla etapová hra „Údolí králů“. Experimentální hra nazvaná Tritovi. Výprava do podzemí s úkolem donést lék na záhadnou nemoc. Osmý den je dnem, kdy se vše chýlí ke konci a kromě společných dní oddíl získává nové přezdívky pro vlčata. Falca, Rulíka i Vilíka. Velikonoční výprava na chatě Jeřabince poblíž Loučné nad Děsnou se neobešla bez řady velikonočních zvyklostí. V květnu se někteří vybraní členové vydávají na expedici Korytnačka do Slovenského ráje. Jsou jimi Vojačka, Zuza, Radar, Šaman, Polly, Špidla, Cézár, Jeremi, Glóbus, Jingo a Žvejka. Cílem cesty je poznání krásy Slovenského ráje i společné chvíle strávené mezi svými přáteli z oddílu.⁹⁷

Údolí králů

Podle údajů v kronice po výpravě na Velehrad a střediskovém srazu na Bouzově je rok završen letním táborem pod stejným názvem jako vyhlášená etapová hra „Údolí králů“.

Letní tábor, byl ve znamení nevydařeného počasí a boje s deštěm, který trápil a zvedal hladinu blízkého potůčku, jindy klidného, ale tentokrát bouřlivého. Bylo nezbytné držet hlídky pro zajištění bezpečí všech. Během tábora se vymýšlejí všemožné způsoby, jak zajistit odvodnění tábora. Etapová hra získala svého výherce, kterým se stala družina Kormoránů, kteří získali vítězný lék. Někteří rodiče se dle sdělení kroniky zalekli další špatné předpovědi

⁹⁷ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

počasí a odvezli si děti o den dříve. Zbytek tábora opouští tábor až po naložení všech věcí do domluvené Tatry. V Olomouci Poutníky čekalo překvapení v podobě vytopené klubovny.

Klubovna

Podzimní období bylo velice náročné po pracovní stránce, protože se musela dát do pořádku vytopená klubovna a vykopat přípojka na plyn.

Podle popisu kroniky se první výprava konala na Rešovské vodopády a hrad Sovinec.

Kola se s menšími problémy podařilo vlakem převést na místo, odkud se oddíl vypravil na výlet. Většina dojela až do Šternberka, jen menší skupinka až do Olomouce. Následovala v dalším sledu dvoudenní výprava na Velký Kosíř.

A znovu se Poutníci vydávají na výpravu za poznáním Prahy. Tentokrát se místa návštěv mění. Kromě výletu na Petřín a do ZOO si také na přání členů oddílu užijí návštěvu Muzea voskových figurín. Poslední ráno se neslo hlasem Radarovým, který zajistil, že všichni byli rázem vzhůru. Etapová hra byla představena a další dobrodružství zahájeno.

Poutníci se zúčastnili 10. ročníku turnaje ve stolním tenise, který byl rozdělen do tří kategorií soutěžících do dvanácti let, od třinácti až patnácti let a patnáctileté Fialky.

Vánoční výprava končila v Jívové a opět se jí účastnilo poměrně málo členů. O to více se jim dostalo dárků. Zato pod vedením Vojačky, Šamana, Špidly a Radara si vyzkoušeli skauti své básnické umění.

Po novoročním setkání Poutníků v roce 1998 následuje první setkání Poutníků v turnaji v šipkách. Po náročné přípravě se akce uspořádala a získala si i své výherce. V kategorii nejstarších se stal vítězem Šaman. Ve střední kategorii se stal nejúspěšnější Globus a nejmladší kategorie zůstala bez ceny. Cenu za ně převzalo vlče z jiného oddílu.

Podle kroniky oddílu se zimní tábor v roce 1998 nazýval „98 Saboly“ a zimní olympiáda je tím zahájena pod vedením Šamana a Radara. Hokejové zápolení začíná již po ránu a pokračuje se v olympijských soutěžích, které jsou prostřídány etapovou hrou tentokrát nazvanou Hon na Kyklopa. Počasí je velmi teplé, proto místo zimních sportů jsou účastníci spíše nuceni bojovat s hráčskými vetřelci. Nástrojem k boji jsou používány šišky místo očekávaných sněhových koulí. Posledním dnem zimního tábora je den osmý a všichni uklízí a chystají se k odjezdu. Počasí se výrazně ochladilo a po cestě z Pavučinky se očekává sněžení. S přezdívkami, s kterými odjíždějí z výpravy někteří skauti, byli Baset, Arti, Alfík, Kampík, Pluto.

V březnu oddíl uskutečnil výpravu na jeden den do Jívové - Smilov –Hrubé vody v počtu jedenácti účastníků. Na rozdíl od zimní výpravy se konečně vydaří i to, že se oddílu dostává přidělu sněhu, a tak se i díky počasí podaří zahrát honičku s názvem Eskymácká. Cestou ze Smilova do Hrubé vody se ještě podaří zahrát další hra a raději s předstihem se směřuje k nádraží. Před odjezdem se zvládne ještě honička berlínská. Velikonoční výprava získala pojmenování „Velmi velká velikonoční výprava do pravěku“. Cesta proběhla s menšími výlukami dobře a cílem cesty se staly Bukovice.

Pro letošek byla zahájena etapová hra, která přenesla členy oddílu do doby kamenné. Nejlepší z nich se stali náčelníky. Těmi se stali Kavka, Zuzka, Polly a Hanka. V dubnu se oddíl vypravil na své posvátné místo na Slunečnou a následující měsíc kromě výpravy na Pavučinku zopakoval druhý ročník expedice Šilkréte. Tentokrát do Česko–Saského Švýcarska a soutěsky Hřensko. Účastníky byli Vojačka, Vilík, Čingy, Jingo, Jeremy, Glóbus, Radar, Šaman, Špidla a Kuře. Zpáteční cesta přes Děčín všem utekla rychle.⁹⁸

Tábor „Camel Trophy Tasmania“

Stavebnímu táboru, jak kronika oddílu popisuje, se počasí příliš nevydařilo. Přes nepřízeň počasí se všichni musí snažit, aby do příjezdu vlčat byl tábor postaven. Novinkou na táboře byly Camelácké rozcvičky a příjemné chvíle strávené ve vytopeném hangáru. Podařilo se uskutečnit i výlety na hrad Helfštýn, kde se vystavovala mimo jiné replika Trojského koně. Tradiční buchtyáda se zdařila a nashromáždilo se 43 druhů buchet, které byly různých chutí a tvarů. Významný je také závod ve vlastnoručně, týmově vyrobených kárách, kterých se zúčastnili tým Tabaco, Monako a Belgie.

Záříjový měsíc zahájil oddíl promítáním diáků a povídaním a vzpomínáním na léto.

Savinjské a Kamnické Alpy

Velmi zkušení příslušníci oddílu Poutníků se po zralé úvaze vydávají na devítidenní expedici Kornjača. Účastníky se stali Vojačka, Radar a Lézi. Připraveni na náročnou cestu se vydávají na několikadenní cestu, během které přespávají před náhodnou turistickou chatou a podobných místech, aby se připravili na náročné zdolání Turné gory (2251 m), Skuta (2532 m) po, které pokračují směr Dinárské sedlo (2334m) i na Grintavec (2558 m). „*Tam není*

⁹⁸ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

neklidu, drnčení telefonu, spěchu na nádraží a hučení vlaků, jen listí velikánů lesních šepotá svou tajemnou mluvou nad jeho hlavou a velebný klid lesa záhy vrátí klid jeho nervům.“⁹⁹

A už nastal čas vrátit se zpět a všichni se vydávají směr k Frischaufovu domu.

Kronika oddílu poskytuje i další informace o dění a výletech, které následovaly do Hrubé Vody, během které se uskutečnil průzkum náhodně objevené chodby a návštěva lomu. Pro některé obdivovatele výprav poskytl oddíl ještě další výlet na často navštěvovanou chatu Pavučinku, kde se více než hrát hry muselo pracovat na rekonstrukci chaty. Uspořádala se cesta do Prahy. I tentokráte se každý den pořádaly výlety za poznáním zajímavých míst hlavního města a okolí. Další výprava se konala na Smrčině, kde oddíl zůstává na celý víkend. Oddíl se zúčastnil Smeč cupu, v kterém se v mladší kategorii umístili Jeremy, Lucka a Mišpulín. Rok se nachýlil ke konci a v Jívové proběhne vánoční výprava. Nechybí tradičně pořádaná slavnostní večeře i rozdělování dáreků. Cenu za jednotlivce získává Jeremy za hru na klavír.

Zahájení roku 1999 je zajímavý dle kroniky Poutníků tím, že oddíl odjel na dvoudenní výpravu na Pustevny, kde si sníh i turistiku užili všichni, a o to příjemnější byl návrat do příjemně vytopené chaty. Co se měsíce února týká, opět se uskuteční turnaj v šipkách. Nesl název „Svišť 99“. V kategorii nejmladších se umístila Čárka. V kategorii vlčat Myslík. V nejstarší věkové kategorii se výhercem stává pán z řad veřejnosti a na druhém místě Šaman. Významnou akcí byl také reprezentační večírek Poutníků, na které si i ti největší znalci módy užili také své. Zimní tábor se koná na Pavučince v srdci Rychlebských hor, kde umývání v přilehlém potoku vyžadovala stát se otužilcem. Náročný výlet na Česko – Polskou hranici zvládnou všichni. Přijde i řada na menší práce, které si chata žádá pro její údržbu. Zimní tábor se ukončuje a z něj odjíždějí i někteří členové oddílu s novou přezdívkou. Edison, Wampi, Stopař. Před odjezdem na letní tábor si oddíl také užil výpravu na Pálavu.

Auroladion 1999

Zahájení tábora se děje uprostřed noci, kdy sedm kouzelníků budí všechny a zve je do Auroladionu. Každý tým se snaží pomoci svému kouzelníkovi, aby se z něj stal kouzelník velký. Budíčky a večerky jistí svou trubkou Mišpulín.

Příchod září obdaří Poutníky celostátní soutěží Svojsíkova závodu. Přes velké nadšení, s kterým se postupující družina vydává na soutěž, se příliš zdařilé výsledky nedostaví, přesto

⁹⁹ SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Základy junáctví*. 3., nezm. vyd. Praha: Merkur, 1991. s. 314

účast na celostátním kole je úspěchem dostatečným. V podzimním čase se ještě uskuteční výprava na Velehrad, kde si skauti užijí ještě stanování v přírodě na výše položené louce s opuštěnou budovou. Další den oddíl Poutníku směřuje na hrad Buchlov a Cimburk.

Rok 1999 byl pro všechny skauty velkým svátkem, protože se pořádalo celosvětové setkání skautů Jamboree. Pro Poutníky to bylo také velmi vzrušující, když se mohli alespoň přes internet spojit se skauty. Jelo se také na Pavučinku, kde se střídaly hry s vycházkou k Nýznerovským vodopádům. Na sklonku zimy se dostali ke slovu Gladiátoři, kteří se vypravili na své souboje do Jívové. Gladiátorské klání v Amfiteátru získalo svého vítěze v podobě osoby Mišpulína. Na závěr roku se koná akce se všemi tradičními zvyky opět na Jívové.

Za nejlepšího herce roku 1999 byl zvolen Mišpulín a za nejlepší družinu Albatrosi.

Rok je u konce a oddíl se ještě zvěční na společné fotce a míří do roku 2000.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

6 POUTNÍCI V 21. STOLETÍ

Z historického hlediska oddíl Poutníků před oficiálním obnovením Junák svaz skautů a skautek v roce 1989 neexistoval a ze zřejmých důvodů byl evidován vždy buď po záštitou pionýrského oddílu SSM, nebo pod turistickým oddílem. Určení čísla patnáct vzniklo ne jen čirou náhodou. V době stanovení čísla oddílu byl počet členů oddílu Poutníků třicetičlenný se čtyřmi družinami. Rozhodnuto bylo tak, polovina ze čtyř družin bylo číslo dvě a polovina z třiceti členů bylo číslo 15. Proto oddíl Poutníků byl stanoven na 15. skautský oddíl.

Poutníci vstupují do dalšího desetiletí 21. století suverénně dodržováním svých tradic, které pečlivě zachovávají.

Podle údajů z kroniky vstup do roku 2000 posvětí hrou ve městě nazvanou „Bagdád“, kde si družiny Pelikánů, Kormoránů a Albatrosů zahrají na velmi důležité tajné organizace a uspořádají hon na velmi dlouho hledaného vědce. Od informátora, který volá do sjednané telefonní budky, získávají potřebné informace.

Vedení bylo úspěšné tím, že získalo ubytování v chatě v Kaděříně, a proto skauti vyjíždí na výpravu za poznáním nových končin nazvanou Dobývání Leningradu. Výsledkem je vůbec nejlepší hodnocení všech výprav v daném roce.

Před odjezdem na zimní tábor si Poutníci ještě zasoutěží v turnaji šípek a uspořádají akci na plaveckém bazéně.

Galové

Zimní tábor nezaznamenává pro tentokrát žádné změny a Poutníci jsou opět připraveni se svými druhy strávit 8 dní na chatě Pavučince v okolí Nýznerovských vodopádů.

Rozdílný je název tábora a jeho program, ale místo konání je opět stejné. Možná jsou i účastníci jiní. Někteří se zimního tábora nezúčastní také proto, že se tato akce kryje se svatbou bývalého člena i vedoucího Piráta. Plánovaná túra na Smrk se nekoná pro nepřízeň počasí.

Poutníci se připravují i tentokrát na cestu na Slunečnou a v plném proudu se konají klubové obhajoby. Po mírném bloudění, ke kterému došlo především tím, že byla vybudovaná během roku nová cesta na Slunečnou, se úspěšně dostávají k cíli.

Starší členové oddílu Poutníci se pro dubnový měsíc naladili na vodní vlnu a rozhodli se pokořit Moravskou Sázavu. I další výprava vyžadovala delší a náročnější cestování. Na přelomu dubna a května se Poutníci vypravují na Expedici Želvák ve složení Vojačky, Zuzky,

Vilíka, Cezi, Šamana, Radara, Polly, Hanky Jeremiho, Myšpulína, Lexikona, Roje, Kobry a Tulči. Pětidenní výprava do Českého ráje se zdařila a účastníci si jí užili a ještě dlouho vzpomínali na Maloskalský okruh.

Vedení po bleskové kontrole zjišťuje, že podsady na tábor jsou již značně opotřebované a po dohodě objednávají čtyři kubíky desek. Svolává se oddílová brigáda a všichni se pilně ujímají svých úkolů. Odpoledne přicházejí děvčata z řad Okřídlených srdcí. Po dvoudenní pilné práci se všichni nakonec mohou radovat z nových a na tábor připravených podsad.

Letní tábor - Bronz III

Vybavení jedenácti podsadami a podlážkami do stanů, které vezou dvě Tatry a jedna s přívěsem, aby odvezla tři lodě, se vydávají na tábořiště. Vojačka zahajuje etapovku Bronz III a projekt, prostřednictvím něho vysílá rodiny do doby bronzové. Během tábora se skauti vydávají vstříc dobrodružství pod hrad Adržpach. Odsud se expedice přesouvá do Náchoda, a poté do Dobrošova k opevnění postaveného před 2. světovou válkou. Uskuteční se také poplach a výšlap ke Spálovu.

Během tábora si splnili skautský slib Dejmal, Windy, Edison, Malej a Calvados.

Podzim roku 2000

Tak jak skautský rok končí letním táborem, tak i táborem začíná, při promítání diapozitivu v poutnické klubovně.

A hned také skauti uspořádají další akci zaměřenou na prezentaci skautské činnosti nazvanou „Skauti dětem“ a konající se v parku a motivovanou příběhem o Hobitech. Následující událostí přelomu září října je výprava do Moravského krasu. Radostná událost zasáhne také Poutníky, kteří si nenechají ujít jedinečnou příležitost pozdravit nevěstu a ženicha, kterými jsou bývalý příslušníci oddílu Špidla a Kuře.

Příjemné počasí a krásnou projížďku na kolech na Těšíkovskou kyselku si Poutníci ještě užijí, i přes Afričanovy obtíže s kolem.

I tradiční výprava do Prahy je nerozlučně spjatá s podzimem, a tak i tentokrát se skauti vydávají do hlavního města a poznávají kromě jiných míst také planetárium.

Zahájení celoroční etapové hry probíhá při hře ve městě nazvané „Ztracený svět“. Na sklonku podzimu se jede do Písařova a skauti tráví dva příjemné dny ve vzájemné spolupráci a hře.

Chata na Jívové se stala přes všechny nedostatky útočištěm Poutníků na vánoční výpravě. Sváteční večere je tvořena devíti chody. O program se zasloužili Kormoráni se svou scénkou ve stylu rodina u televize. Pelikáni se svým chaotickým filmem a Albatrosi předvedením policejní akademie.¹⁰¹

Vlčácký rok 2001

Vlčata, jak popisuje kronika, se svými vedoucími vyjeli do Hrubé vody a v zasněžených kopcích prožili dva krásné dny. V březnový měsíc se koná zimní tábor „Bez hranic“, v kterém se opět zahajuje etapová hra a týmy jsou rozdělené na Švédsko, Francii, Itálii a Řecko. S jarními dny se pojí akce, které uspořádalo společenství Neklid pro oddíly a střediska na Olomoucku. Všichni se snažili navštívit co nejvíce kluboven v třech až pětičlenných hlídkách a plnit, co nejlépe úkoly. Návrat Geronima se stalo označením pro letní tábor. Běžné táborové dopoledne probíhá tréninkem volejbalů, plnění služeb a v odpoledních hodinách probíhají dílny v horolezectví, poznávání rostlin, odlévání stop, paličkování nebo výlety na kolech do okolí.¹⁰²

20 let Poutníků

Přiblížil se čas oslav 20. výročí založení Poutníků a s ním i důvod poohlédnutí se zpět na bývalé členy i časy minulé. Určitě, stejně jako uvažoval hrdina Mirek Jaroslava Foglara ve své knize Pod junáckou vlajkou „*Některé jméno se vyskytovalo jen málo a krátký čas. Jiná jména patřila hochům, kteří v Devadesátce hráli významné úlohy a byli na jejím jevišti dlouho, dlouho!*“¹⁰³ se nynější členové zamýšleli nad svým působením v oddíle. Příprava probíhala dlouho před samým pořádáním oslavy. Začalo se její prezentací a úpravou klubovny. Připravoval se také desetipatrový dort. Odbitím dvou hodin je klubovna přístupná veřejnosti a kolem páté se začínají scházet bývalí skauti. Akce se protáhla do pozdních hodin, díky velké účasti bývalých členů, kteří se dobře bavili společnými vzpomínkami.¹⁰⁴

¹⁰¹ Kronika skautského oddílu Poutníci, 09 1996–12 2000 Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

¹⁰² Kronika skautského oddílu Poutníci-Vlčata, 09 2000–11 2002. Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

¹⁰³ FOGLAR, Jaroslav. *Pod junáckou vlajkou*. 2. vyd., v Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 1969.s. 111

¹⁰⁴ Kronika skautského oddílu Poutníci-Vlčata, 09 2000–11 2002. Archiv Patnáctého oddílu Olomouc Poutníků (nezpracované), uloženo klubovna Olomouc

7 VÝVOJ ODDÍLU Z POHLEDU VÝZNAMNÝCH BÝVALÝCH ČINOVNÍKŮ ODDÍLU

Vedle zdrojů literárních byly použity informace od bývalých členů oddílu Poutníka, kteří poskytli vzpomínky na základě stejných otázek. Dotazovala jsem se tří bývalých členů oddílů, kteří mají přezdívky Vojačka, Radar, Cezi a pro informaci uvádím také jejich věk. Primárními dokumenty budou informace (rozhovory) s přímými účastníky.¹⁰⁵

Otázky, na které odpovídali:

1. V čem vidíte rozdíl v činnosti oddílu dříve a dnes?
2. Jaký přínos měl pro váš život skauting?
3. Jak jste se k oddílu dostal?
4. Jaký byl důvod, že jste tak dlouho v oddílu zůstal?

Vojačka (52)

K oddílu Poutníci jej přivedlo nejenom dřívější působení v podobném oddíle, ale zvláště aktivní účast na akcích Brontosaurus, kde se setkal se Zezulkou. Tam se dohodli, že Vojačka vstoupí do oddílu, aby se stal oddílovým odborníkem na indiánskou tematiku.

Vojačka, aktivně řídil a organizoval akce oddílu a ostatní nezbytné činnosti, které nerozlučně souvisely s životem oddílu. Největší rozdíl, který pociťuje u oddílu Poutníků dnes, ve srovnání s dřívějškem, se týká zvláště v množství času, které děti mají. Jeví se mu zejména v tom, že dříve neměly děti, tak mnoho rozplánovaný čas jako nyní. Rozdíl pokládá také v tom, že skauti a skautky neprojevují nyní v tak velké míře hrdost ke svému oddílu, jak tomu bylo dříve. Sebevědomí se projevovalo hlavně v tom, že skauti s hrdostí provolávali svůj oddílový pokřik na veřejnosti, bez ostychu a rádi se ukazovali na veřejnosti v kroji.

Domnívá se také, že skaut byl považován více za výběrový, ale dnes je spíše chápán jako kroužek. Rozdíl se mu jeví také ve snížené míře požadavků na dovednosti skautů a skautek. Má za to, že jako více obtížné by bylo uskutečnit s nynějšími členy oddílu etapovou hru. U oddílu setrval po řadu let z důvodu mnoha přátelství, které zde navázal. Zájem ostatních účastnit se her, které vymýšlel a v neposlední řadě mladý hravý duch, který se na něj z dětí přenášel, jej udržel v této aktivní činnosti po dvacet let.

¹⁰⁵ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál. 2005, s. 126-127

Radar (40)

Radar, který se spolupodílel na organizaci různých aktivit oddílu a různých akcí po řadu let, si je vědom toho, že většinu toho, co se naučil a umí, vděčí oddílu. Poskytl mu možnost trénování si různých dovedností a vůle.

Oddíl mu poskytl možnost rozvíjet se i po odborné stránce, při zajišťování tvorby projektů, při obnově a údržbě klubovny. Oddíl ho připravil pro praktický život. Je přesvědčen o tom, že je to velmi kvalitní sdružení. Domnívá se, že zde získal více dovedností a znalostí než ve škole. Rozdíl mezi členy oddílu dříve a dnes, podle něj, není žádný. Jen se spíše liší druhem činnosti a získávaných dovedností.

Cezi (42)

Pro Ceziho, který do oddílu vstoupil v roce 1991, jsou rozdíly u dnešních Poutníků ve srovnání s minulou dobou v tom, že nyní nepotřebují tolik dovedností. Změny pociťuje nyní u skautů v projevu větší hrdosti za členství v oddíle a také ve vyšší úrovni zajišťovaných potřeb. Domnívá se, že v současnosti se častěji vyskytují případy, kdy se v oddíle daří vychovat větší počet členů, kteří vstoupili do oddílu brzy a zůstávají v něm, dokud neodejdou do školy, která je v jiném městě. Dříve se děti v oddíle více střídaly.

Podle Ceziho měl oddíl na něj vliv ve všech oblastech života. Ovlivnila ho v profesní, osobní i rodinné rovině. Skauting mu umožnil zažít celou řadu kamarádství během dětství, dospívání i po celý jeho život. Umožnil mu vyzkoušet si celou řadu zkušeností, které mohl využít v pracovní oblasti i organizování si svého vlastního života.

Ke skautingu jako takovému se dostal přes dobrodružnou literaturu. K oddílu ho přivedla sestra. V oddíle vydržel velice dlouho kvůli navázaným kamarádstvím a pocitu, že činnost s dětmi má smysl v tom, že může pomáhat vychovávat správné lidi. Za velmi zajímavou etapovou hru považuje „Tobruk“.

V působení oddílu v rámci veřejného života se zachovávají stejné tradice jako dříve. Jen místa působení, podle vzpomínek pamětníků, se stále měnila a tvoří celou řádku míst. Oddíl se setkával nejdříve ve třídě ZŠ Svornosti. Dále to bylo Agitační centrum na Tabulovém vrchu. Oddíl se později přesunul do Černovíra, do bytu Zezulky. Chvíli se stalo působištěm oddílu tribuna Sigmy a také se oddíl později přemístil do Rudého koutku u hlavního nádraží. Klubovna se přestěhovala na Dolní náměstí a dále na Třidu Svobody. Posledním místem setkávání od roku 1986 se stala klubovna na Rooseveltově ulici, která slouží Poutníkům dodnes.

8 ETAPOVÁ HRA

Pro zajímavost a dokreslení celé činnosti oddílu představuji etapovou hru, která je popsána v táborové knize.

Celotáborová hra se v oddíle Poutníků zahajuje v průběhu roku a na letním táboře se uzavírá. Je rozdělena do etap, které jsou odděleny od ostatního programu výraznými prvky nebo obleky. Cílem celotáborové hry je poskytnout nezapomenutelné zážitky. Hra musí mít jasný název, který doplňuje příběh. Výhodou je, pokud může vycházet ze známého příběhu, knihy nebo filmu.

Etapová hra Trosečník

Etapová hra zaměřená na jednotlivce, kteří jsou rozděleni do týmů. Tvoří celou řadu her, založených na důvěře, dovednostech, fyzické kondici, také na týmové a individuální činnosti.

Etapy:

1. Aliance, intriky, špatně postavený přístřešek
2. Rozdělování ohně
3. Někdo neumí plavat
4. Chytání ryb
5. Rušení nočního klidu
6. Hlad
7. Prudič a nemakačenko

Cíl: Získat největší počet bodů v jednotlivých etapách. Podle počtu dosažených bodů se jednotlivec posunuje v hracím plánu.

Tým prokazuje soudržnost a spolupráci při řešení problémů. Tým se snaží získat nejvíce bodů.

Princip hry tkví v tom, že se účastníci snaží přežít. Jednotlivci jsou sdruženi do týmů, ve kterých se navzájem utkávají v různých částech etapové hry. Během každé hry buď týmy, nebo jednotlivci získávají body, které se během celé etapové hry zaznamenávají.

Pomůcky: Speciální oblečení, různé pomůcky podle potřeby hry

Pravidla etapové hry

Herní část etapové hry se skládá ze tří odlišných typů programů.

1. Hry, které tvoří základ programu, se zahajují prostřednictvím scének, které předvádějí vedoucí, kteří tím uvedou hráče do děje. Každý den proběhne bodování. Tým, který zvítězí, vybere jednotlivce, který získá bonusový počet bodů.
2. Výzvy, které jsou fyzicky nebo psychicky náročné a nápadité, pro každý den jiné. Za získání ceny v této oblasti získává výherce nějaké privilegium.
3. Úkol se každý den stanovuje jiný. Zaměřený je většinou na bodování obydlí. Při splnění úkolu nemusí jednotlivce nebo tým plnit běh na pahorek.

Typy výzev:

1. Rozdělování ohně pomocí třísek a zápalek. Štafetový závod týmu, který dostane jen jedno poleno, z kterého musí postupně rozdělat oheň a přepálit přes ohniště natažený provázek.
2. Balancování na kládách. Týmy vyšlou svého zástupce a ti se proti sobě utkají na kládách s úmyslem jeden druhého z klády shodit.
3. Traktorman je výzva celého týmu, který se snaží projet obtížnou dráhu s pneumatikou.

Celodenní úkoly:

Postavit vlajku

Vyrobít houpačku na stromě

Vyrobít lanovou překážku

Vyrobít hlavolam

Části etapové hry

1. Aliance, intriky, stavba přístřešku

Hra: Stavba celtového jehlanu na čas – Stavba stanu, u které se hodnotí funkčnost a vzhled.

Doba: 20 min.

2. Rozdělování ohně

Hra: Oheň na vodě

Doba: 40 min.

Úkol: Vytvořit plavidlo, na kterém bude hořet oheň a pomocí provázků jej dostat na druhý břeh.

Průběh: Plavidlo se musí pohybovat ve vyznačených bójkách, aniž by někdo byl ve vodě.

3. Někdo neumí plavat.

Hra: Svazovačka

Průběh: V každém kmenu jsou tři svázaní lidé, zbytek kmenu se snaží rozvázat své členy týmu a současně brání tomu, aby druhý tým rozvázal své spoluhráče. Vyhrává ten tým, kterému se podaří rozvázat všechny první.

4. Rybaření

Hra: Kladení návnad

Doba: 30 min.

Průběh: Dva týmy útočí (rybáři) a jeden brání (ryby). Rybáři se snaží dostat bez házení co nejvíce návnad na náměstíčko za 10 minut a nesmí být přítom chyceni.

5. Rušení nočního klidu

Hra: Komáři protivní

Doba: 20 min.

Materiál: lano, šátek, izolepa

Průběh: Vedoucí mají zavázané oči a drží v ruce šátky, kterými se kolem sebe ohání. Hráči mají za úkol nasbírat co nejvíce lepících papírku, které mají vedoucí na sobě nalepené. Hráč, který je zasažen šátkem, si musí namočit obličej do vody a napočítat do dvaceti a pak teprve hraje dál.

6. Hlad

Hra: Ovoce

Materiál: ovoce a kartičky ovoce

Průběh: Zástupci týmu mohou se zavázanýma očima buď hmatem, čichem, nebo na základě popisu hádat ovoce, Po uhodnutí získají kartičku ovoce.

7. Prudič

Hra: Ostrov vyhnanství

Doba: 30 min.

Průběh: Každý tým si zvolí svého zástupce, kterého jdou schovat v okolí. Každý tým poté hledá svého zástupce. Vyhrává tým, který jej najde jako první a všichni si nastoupí na určené místo.

Bojová hra

Cíl: Dostat se ze zajetí

Celková doba hry: 60 min.

1. Představení hry na základě předvedení legendy

Metoda: Hraní rolí

Doba: 10 min.

Role: Náčelník, překladatel, vykonavatel, domorodci

2. Příběh: Při natáčení trosečníka byla zabavena místním obyvatelům starodávná loviště, na kterých se loví posvátné ryby, které jim zaručují dlouhověkost.

Metoda: Vyprávění

Doba: 15 min.

3. Popis hry: Účastníci hry jsou přivedeni na určené místo a svázáni šátky k sobě. Jeden zástupce týmu je odvolán na jiné místo, kde se dozví pravidlo hry.

Metoda: Názorně demonstrační

Doba: 35 min.

Pomůcky: speciální oblečení, lano, bubny, papír, tužka

4. Výsledek hry: Pokud se dostane tým v časovém limitu na určité území, vyhrává. Pokud se hráči dobrovolně vzdají svých území, hru prohrávají.¹⁰⁶

¹⁰⁶ Táborová kniha Trosečníci, 2012 Archiv 15. oddílu Poutníků (nezpracované) uloženo klubovna Olomouc

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala historickým přehledem působení skauta ve vybrané lokalitě města Olomouce. Při zpracování tématu jsem použila dostupnou literaturu, kroniky oddílu a informace od pamětníků, které jsem získala na základě rozhovorů.

Skauting významně ovlivnil děti a mládež nejen u nás, ale celosvětově a díky některým akcím, mezi které je nejvýznamnější Jamboree, umožnil navázat přátelství mezi skauty po celém světě. U nás se skautské hnutí těšilo velké oblibě vždy, přesto, že v důsledku složité politické historie bylo zakázané. Opět se znovu a v nové síle probralo k životu po roce 1990. Mnoho generací dětí a mládeže zasáhl duch skautingu, stejně jako tomu bylo u celé řady členů oddílu Poutníků, jehož činnosti, po dobu dvaceti let, se diplomová práce věnovala.

První kapitola se zabývala vztahem skautingu k volnočasové pedagogice, právě proto, že jeho aktivity zajistily dětem a mládeži smysluplné trávení volného času. Skauting dokázal doslova oslnit i celou řadu odborníků z řad pedagogů a psychologů, kteří podporovali její výchovnou koncepci.

Další kapitoly práce zahrnuly informace o vzniku a vývoji skautingu v Olomouci a také uvedla některé významné osobnosti. Jsou zde popsány i historické události, které nemalou měrou zasáhly několikrát existenci a vývoj skautingu v Olomouci.

Hlavním cílem práce bylo vytvořit historický přehled působení skautského oddílu Poutníků. Vzhledem k tomu, že činnost oddílu Poutníků nebyla doposud zpracována uceleně, mohu konstatovat, že cíl práce byl splněn.

Na základě badatelské metody byl zpracován vznik a průběh existence olomouckého 15. skautského oddílu Poutníků od počátku činnosti oddílu až do doby, kdy evidence kronik oddílu byla ukončena a nahrazena jen velmi stručným harmonogramem událostí na oddílových webových stránkách. Oddíl Poutníků si od svého založení vytvářel některé specifické symboly a tradiční aktivity, kterými se také práce zabývala. Diplomová práce tak poskytne všem čtenářům, příznivcům skautingu i všem členům oddílu, přehledný a zajímavý souhrn událostí. Dále poskytne přesné informace o tom, jaké zásluhy měli zakladatelé oddílu Poutníků i všichni činovníci nejen pro celý oddíl, olomoucký skauting, ale také pro naplňování volného času členů oddílu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BADEN – POWELL, Robert, *Vlče, skaut, rover* 1.vyd. V Liberci: Nakladatelství Skauting, 1993, 223 s. ISBN 80-85421-06-2

Dějiny Olomouce. 1. vyd. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2009. 2 sv. (629, 533 s.). ISBN 978-80-244-2370-8.

FOGLAR, Jaroslav. *Pod junáckou vlajkou*. 2. vyd., v Olympii 1. vyd. Praha: Olympia, 1969. 147, [5] s.

HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. 127 s. ISBN 978-80-7290-471-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

PLAJNAR, Rudolf, *Úsvit českého junáctví*. Junácká edice, 1992. 288 s. ISBN 80-85209-25-X

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. 322 s. ISBN 978-80-7367-416-8.

PŘADKA, Milan. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 93 s. ISBN 80-210-2033-4.

SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Signály z neznáma*. Praha: Junák - český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z.s., 2016. 203 stran. ISBN 978-80-7501-101-5.

SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Den v táboře junáků: Český skauting v praxi slovem i obrazem*. Praha: Springer, 1913.

SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Základy junáctví*. 3., nezm. vyd. Praha: Merkur, 1991. 724 s. ISBN 80-7032-001-x.

Archiv 15. oddílu Poutníci - Tuláci (nezpracovaný), Olomouc

Archiv 15. oddílu Poutníci - Kroniky 15. oddílu Poutníci

Archiv 15. oddílu Poutníci - Táborové knihy (nezpracovaný), Olomouc

Internetové zdroje:

15. skautský oddíl Poutníci Olomouc [online] [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://poutnici.net>

Skautské odborky Wikipedie [online] [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

Tři orlí péra - Scout Wiki [online] [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki>

Pochodeň - Wikipedie [online] [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KPZ	Krabička poslední záchrany
POSSM	Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže
TOM	Turistická organizace mládeže
ORJ	Okresní rada Junáka
SSM	Socialistický svaz mládeže